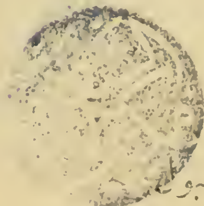

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 13 02 05 004 3

علم حال كبير

دارالشفقة الاسلاميه‌ده تدريس اولنمق اوزره هيئت
تدريسيهٔ اسلاميه طرفندن انتخاب وقبول اولنمشدر

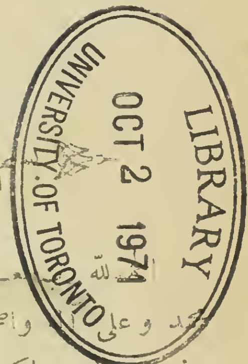
دفعهٔ رابعه اوله‌رق

استانبول

(محمود بك) مطبعه‌سی — باب عالی جوارنده
ابو السعود جاده‌سنده نومرو ۷۲

۱۳۰۷

درس ١

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله واصحابه اجمعين . معلوم اوله كه علوم دينيه باشلوجه ايكى شقدن عبارتدر برنجى شقى ايمان واعتقاده دائر مسئله‌دن بحث ايدر .

(ايمان يعنى ايناندق) قولدن لسان ايله اقرار وقلب ايله تصديق وجناب حقدن هدايت وتوفيق ايله اولور وتعريف يعنى بيلديرمك حقدن وتعرف يعنى بيلمك قولدندر وهدايت حقدن واهتدا يعنى هدايت استمك

قولدندر وتوفيق حقـدن وجهد وغيرت وقصد ونيت قولدندر واكرام وعنايت حقدن وقبول قولدندر ايمان هركسـه واجبدر وجوبك طريق ثبوتی سمعدر يعنی ايشيدن آدمه واجبدر وعقل ايمانده واسـطه وآلتدر وحقيقتده معرف وموجب اولان يعنی بيلدرن حقـدر عقل ايله اشـيانك ايولكی وكوتيلكی بيلنور وعقل موجب بالذات دكلدر يعنی برشيئ بيلمك بالذات عقل ايله دكلدر وبالكليـه معزولده دكلدر يعنی عقلك دخل وتأثيری يوقده دكلدر بلكه عقل تحصيل معرفت ايچون آلتدر .

(ايمان واعتقاد مسئله‌لری يعنی مسلمان اولان كمسنه‌نك)

(اينانمسی لازم كلان مسئله‌لر)

مسلمان اولان كمسنه‌لره آتی شيئه ايناغق فرضدر .

(برنجی) الله تعالی حضرتلرينه ايناغق

(ايكنجی) ملكلره ايناغق

(اوچنجی) الله تعـالی حضرتلرينـك كوندرديكی كتابلره ايناغق

(دردنجی) الله تعالی حضرتلرينك پيغمبرلرينه ايناغق

(بشنجی) آخرت كوننه ايناغق

(التنجی) قدره وخیر وشر الله تعالیدن اولدیغنه ایناتق

درس ۲

(الله تعالی حضرتلرینه ایناتق) الله تعالی حضرتلری بردر یعنی جناب واجب الوجودك الوهیتنده وذات وافعال وصفاتنده وتأثیراتنده شریکی ونظیری یوقدر موجوداتدن هیچ برشی کندوسنه بکزمز ومخلوقاتدن هیچ برشیئه نه وجودده ونه ده علمده بکزه‌دیلور جسم وجوهر وعرض دکلدر رنکدن شکلدن صورتدن منزه‌در الادن بابادن واوغلدن وقزدن وقاریدن واویقودن واویوقلقدن ویمکدن وایچمکدن وکولمدن وآغلمدن وسویمدن ویریمدن مرادر نه کندی کمسه‌دن کلدی نه‌ده اندن طوغه‌رق برکمسه وجوده کلدی وجهاتدن خالیدر یعنی نه آلتنده نه اوستنده نه اوکده نه آرقه‌ده نه صاغده نه صولده بونکله برابر هریرده حاضر وناضردر اونك ایچون هیچ برطرف دوشونلمز وبرشیئه حلول ایتمز وحلولدن مرادر ویراتدیغی شیلردن هیچ برحادث ذاتنه یاقاشمز وآنك ایچون حد ونهایت یوقدر ومعدود یعنی صاییلو دکلدر وصایویه محلده‌دکلدر وآنك بعضلری وجزؤلری

یوقدر و بعضلر وجزؤلردن ترکیب اولنمش دکلدر .

و (عالم جمیع اجزاسی وصفاتیله محدثدر) یعنی یوقدن وجوده چیقمشدر وصکره‌دن اولمشدر وانی یوقدن وجوده کتورن اللهدر والله تعالی حضرتلری هیچ بر شی ایله جنسلنمز لذت وقوقودن و حرارتدن وصوغوقلقدن وبونلره بکزر مزاج وترکیبك حاللرندن منزهدر لله تعالی حضرتلرینه هیچ بویله شیلر اولمز وانك اوستندن هیچ بر زمان کچمز چونکه زمان بزم کبی حادث وفانیلر ایچوندر وآنك علمندن وقدرتندن خارج هیچ بر شی یوقدر وازلده یراتمزدن اول یراده‌جکی شیلرك جمله‌سنی بیلور ایدی . والله تعالی حضرتلری وحدت حقیقی ایله واحددر الله تعالی حضرتلرینك وحدتی اویله امر اعتباری دکلدر والله تعالی حضرتلری صفتلری واسملریله برابر ازلیدر ابتداسی یوقدر ابدیدر نهایتی یوقدر کندوسنه صکره‌دن بر اسم وبرصفت ویرلمامشدر وعلم ازلده انك صفتیدر وعالم اسمیدر والله تعالی حضرتلری فاعلدر یعنی ایشلیجیدر وایشلیجیلك انك اسمیدر وایشلمك صفتیدر ومفعول یعنی ایشلنان و یاپیلان مخلوقدر

فقط الله تعالى حضرتلرينك فعلى مخلوق دكلدر وذات حق جل وعلايه تغير جائز اولمديغى كبى صفاتنه دخى تغير جائز دكلدر والله تعالى مخلوقاتك وجودندن اول خالق ومرزوقينك وجودندن اول رازق ومقهورينك وجودندن اول قاهر وعابدينك وجودندن اول معبود وسائلينك يعنى صورتجيلرك وجودندن اول مجيب ويرلرك وكوكلرك وجودندن اول غنى ومملكت ايله ملوكلرك وجودندن اول مالك وكافهٔ مخلوقاتك فناسندن صكره ده باقيدر حق تعالينك وارلغى كندندندر غيريدن دكلدر كنديسنه وجودده برشى سبقت ايتمامشدر وذاتى اوزرينه زائد صفات قديمهٔ ازليه‌سى واردر ذات اعلاسنك عينى وغيرى اولميوب ذاتيله قائمدر زوالدن وتغيراتدن بريدر .

(صفات ذاتيه وفعليه)

الله تعالى حضرتلرينك صفات ذاتيه‌سى وصفات فعليه‌سى ديمك ذاتنه مخصوص صفتلرى وفعلنه مخصوص صفتلرى ديمكدر وصفات ذاتيه وصفات فعليه‌سى

بالاده دخی سویلدیکمز وجهله الله تعالی حضرتلرینك
کندیسی ایله قائمدر یعنی هیچ بر وقتده کندندن
آیرلمز وکندوسنك عینی دکلدر زیرا صفت موصوفك
هیچ بر وقتده عینی اولمز وغیریده دکلدر زیرا
الله تعالی حضرتلرینك صفاتی ذاتندن ازلی ابدی
آیریلمز غیری اولسه آیرلمق لازمکلور مثلا کتابتکه
یازمق دیمکدر بر صفت وحالدن عبارت اولدیغندن ذات
وجسم محسوس اولان کاتبك عینی دکلدر فقط کاتب
یازدیغی اثناده بو صفتله موصوف یازمدیغی حالده او صفتدن
خالی ودیکر بر صفتله موصوف اولمش اولور چونکه
انسانلرده هر بر صفاتی حادث اولدیغندن بعض قیام
حالنده وبعض کره اوتورمق حالنده وبعض کره ده یمك
ویاتمك صفات سائره سنده بولنور لکن جناب حقك
صفتی قدیم وازلی وابدی اولدیغی جهتله کندوسنك
غیری اولمش اولسه عالمده ایکی قدیمك بولنمسی اقتضا ایدر
حالبوکه قدیم اولان ذات احق الله تعالی حضرتلریدر
وجهل وکذب کبی صفات نقصانیه دن عاری وبریدر
وکمال صفتلریله متصفدر ذات شریفی بر حال اوزره ثابتدر
وجمله اشیا آنك مخلوقیدر وآندن غیری وجود حقیقی یوقدر

الله تعالی حضرتلرینك صفات ذاتیه‌سی یعنی ذاتنه مخصوص صفتلری بونلردر (حیوة قدرت علم کلام سمع بصر اراده) وغیریلریدر فعلنه مخصوص صفتلریده یراتمق وروزقاندرمق وبرشیئی یوقدن وار ایتمك واولدرمك ودیرلتمك وبونلره بکزر فعللردر .

درس ٣

(حیوة) الله تعالی حضرتلری دیری اولمق الله تعالی حضرتلری کندی دیرلکی ایله دیریدر دیرلکی کمسه‌دن دکلدر والله تعالی حضرتلری ایچون اولوم یوقدر اولمك انجق عنصردن مرکب اولان انسان وحیوانات سائره ایچوندر آنك دیرلکی کندی یراتدیغی انسانك دیرلکی کبی فانی دکلدر حی ابدی ایله حی وقائمدر .

(قدرت) الله تعالی هرشیئه قادر اولمق . الله تعالی حضرتلرینك قدرتی قدیم وازلی وابدیدر هرنه‌یی که مراد ایدرسه یپار الله تعالی حضرتلرینه مراد ایتدیکی شیئی یپمق ایچون هیچ برمانع یوقدر الله تعالی حضرتلرینك یاننده الك اوفاق شیئ یراتمقله بتون یری وکوکی یراتمق بردر اکا هیچ بروقتده عجز اسناد اولنمز .

(كلام) الله تعالى حضرتلرينك سويلمسى اولمق يعنى الله تعالى حضرتلرى سويليجيدر وسويلمسى ازليدر فقط سويلمسى بزم كبى آغزه ديله وحرفلر ايله دكلدر .
(سمع) الله تعالى حضرتلرينك ايشتمسى اولمق . الله تعالى حضرتلرى بتون شيلرى وكلمه لرى ايشيديجيدر فقط بزم كبى قولاق ايله دكلدر كندى قديم ايشتمسى ايله ايشيدر .
(بصر) الله تعالى حضرتلرى هرشيئى كورمك . جناب حق رنكلرى وبچملرى ايله هرشيئى كورر آنك ايچون هيچ برشى پرده اولمز وكورمك ازليه صفتيدر .
(اراده) دنياده وآخرتده اولمش واوله جق بيوك وكوچك از وچوق خير وشر وفائده وضرر انك اراده سيله اولمق حق تعالى حضرتلرى برشيئى مراد ايدرسه اولور ومراد ايتمزسه اولمز و(احديت) يعنى برلك (صمديت) يعنى ابتداسى وانتهاسى اولمامق (عظمت) يعنى بيوكلك (قدم) يعنى الله عظيم الشانك وارلغنك اولى اولمامق (بقا) الله عظيم الشانك وارلغنك آخرى اولمامق (قيام بنفسه) الله تعالينك ذاتنده وصفاتنده

واقعاتنده کمسه یه محتاج اولمامق (مخالفت للحوادث)
الله عظیم الشأنك ذاتنده وصفاتنده کمسه‌یه بکزمامك
دخی صفات ذاتیه‌سندندر .

درس ٤

وحق تعالی حضرتلرینك صفات ذاتیه‌سی
وصفات فعلیه‌سی مخلوقاتنك صفاتلرینه مخالفدر
چونکه الله تعالی حضرتلری بیلور بزم بیلدیکمز
کبی دکل زیرا بزم بیلدیکمز صکره‌دن اولمادر وهمدن
خالی دکلدر جناب حقك کی ایسه قدیمدر والله
تعالی حضرتلری قادردر قدرتی قدیمدر وبزمکی
حادث یعنی صکره‌دن اولمادر وبز آلتلرمز ویاردیملرمز
وحواس خمسه‌مز وسائر سببلرمز اولدیغی وقتده
بعض شیئه قدرتمز وار ایسه‌ده بونلر بولنمدیغی حالده
هیچ برشیئه مقتدر دکلز والله تعالی حضرتلری ایسه
آلتسز ویاردیمجیسز هرشیئه مقتدردر .

والله تعالی حضرتلری کورر بزم کوردیکمز کبی
دکل زیرا بز کوردیکمز رنکلری وشکللری آلتلر
وشرطلر ایله کوروروز مثلا کوره‌جکمز شیئی
کورمککزه برمانع ظهور ایتمامك شرطیله کوزمز
ایله کوروروز شاید کوزمزده حفظنا الله برخسته‌لق

ظهور ایتسه و یا خود کوزه جکمز شیئك او کنه بر هائل کاسه کوزه مز الله تعالی حضرتلری ایسه شرطسز و آلتسز زمان کچمه دن بر آنده هیچ بر شی هائل اولمقسزین قنغی یرده و قنغی طرفده اولورسه اولسون کورور .

و سویلر بزم کبی دکل زیرا بز کذلك آلتلر و شرطلر ایله سویلرز او ایسه شرطسز و آلتسز سویلر سویلمسی بزم کبی لسان و حروف و صدا ایله دکلدر .

و ایشیدر بزم ایشتمز کبی دکل زیرا بز کذلك آلتلر و شرطلر و اسطه سیله ایشیدیرز جناب حق ایسه زمان و مکان و اوزاقلق و یقینلق شرطی اولمقسزین ایشیدر .

(ایکنجی ملکاره اینمق) الله تعالینك ملکلری واردر و جناب حقك امریله عاملردر الله تعالی حضرتلرینه عاصی اولمزلر و بونلر اجسام لطیفه نورانیه در لر درلو درلو صورتلرده ظاهر اولورلر و انلرده ارککلك و دیشیلك اولمدیغی کبی انس و جنك سائر حاللری دخی یوقدر صایلرینی آنجق الله تعالی بیلور یمزلر و ایچمزلر چونکه بونلر بزم

عناصرمزدن یعنی بزم کبی اندن وکمیکدن وقاندن مرکب
دکلدر ویه‌نك وایچمه‌نك لوازمندن اولان بول
وغائط کبی نسنه‌لردن بریدرلر بونلرك ایچنده مقربلری
وافضللری واردر انلرده (جبرائیل) (عزرائیل)
(اسرافیل) (میکائیل) علیهم السلامدر وجناب حق
ایله پیغمبران عظامی اراسنده وحی شریعت وانزال کتب
خدمتیله صدق و امانت اوزره توسط انلرك شانندندر
وملائکهٔ کرام ایکی قسمدر بر قسمی جناب حقك
معرفتنده وتنزهنده حال استغراقده‌درلرکه بونلر علیون
وملائکهٔ مقربوندر ودیکریده قلم الهینك جاری اولدیغی
وجه‌اوزره سمادن ارضه تدابیر امرایدر بونلرکده سماویه
وارضیه‌سی واردر .

درس ٥

(اوچنجی کتابلره اینانمق) الله تعالی حضرتلری
دین حق بیان ایچون جبرائیل واسطه‌سیله پیغمبران
عظامنه کتابلر کوندرمش وامر ونهیی ووعد (جناب
حقه اطاعت وقوللق ایدنلری رحمت وجنت ایله تبشیر
ایتمك) ووعیدنی (خدانك امر ونهیی طانیمیوب اطاعت
ایتمیانلرك عذاب جهنمه لایق اولدقلرینی خبر ویرمك)
اول کتابلرده بیلدیرلمشدر .

وبو كتابلرك جملەسی طرف الهیدن اولدیغی جهتله بردر انجق تفاوت وتعددی نظم وعبارەسی ومقر نزولی ومخبر صادقلری اعتباریلەدر وقرآن کریمدە جناب حقك صفات وکمالی بیلدیرن اسماء شریفەنك کثرتی وبلك چوق منافع اخرویە ودنیویەیی جامع اولمسی جهتله دیکرلرندن کتب مرسلهٔ سائرە فقط قرآن کریمدن ماعداسنك تلاوت وکتابتی وبعض احکامی قرآن کریم ایله نسخ اولنمشدر . چونکه صکرە کلان کتاب وشریعت اول کلان کتاب وشریعتك حکم وزمانی تمام اولدیغنی بیان ایدر .

بو کتابلردن قرآن کریم بزم پیغمبرمز محمد علیه السلام حضرتنه ابتدا رمضان شریفك یکرمی دردنجی کونی نازل اولمشدر جبرائیل علیه السلام واسطەسیله اقتضا ایتدکجه اوچ صره ایەرك یکرمی اوچ ییلدە تمام اولمشدر . (قرآن کریم حقندە بیانمسی لازمکلان معتقدات) قرآن کریم اللّٰه تعالی نك کلامیدر حادث ومخلوق دکلدر ورسولنه القا ایلدیکی کلام خفیسیدر وتنزیلیدر یعنی کوکدن یره حضرت جبریل ایله ایندیردیکی کتابدر لکن حضرت

رسوله وحی طریقیله القا اولنان وکوکدن یره ایندن کلام ذات شریفی ایله قائم اولان کلامك عینی دکلدر بلکه اکا دلالت ایدر زیرا انلر حروفدن ترتیب اولنان کلماتدر حروف وکلمات ایسه حادثدر .

الله تعالینك ذات شریفی ایله قائم اولان کلام صفت قدیمه‌در حروف وصوتدن بریدر سائر صفتلرکبی عینیده دکل غیریده دکلدر بلکه حقیقة صفتیدر مصحفلرده یازلمش ودللر ایله اوقونمش وقلبلرده حفظ اولنمشدر مصحفلره ودللره وقلبلره کیرمکدن مبرا اولدیغی حالده بلکه بونلره کیرن الفاظ وکلماتدرکه اکا دلالت ایدرلر ومرکب وکاغد ویازو جمله‌سی مخلوقدر الله تعالینك کلامی ایسه قدیمدر ومخلوق دکلدر ویازو وحروف وکلمات جمله‌سی قرآن عظیمه آلتدر چونکه هرکس اکلامق ایچون بونلره محتاجدر وبونلر فهمه آلتدر والله تعالینك کلامی اوقنور ویازیلور وحفظ اولنور وال ایله یازیلور وقلب ایله حفظ اولنور دیکدر فقط الله تعالینك ذات شریفندن آیریلوب بونلرك یرینه کیرمز .

درس ٦

(قرآن کریمك جهت اعجازی) حد وحسابه کلمز ایسه‌ده بعض علما آلتی وجه اوزره بیان ایتدیلر .

(برنجیسی) ایجاز و بلاغتیدر استعیذ بالله (ولکم فی القصاص حیاة) کبی .

(ایکنجیسی) نظم و نثر، خطبه وشعرورجز وسجع اولمدیغی حالده عقللره حیرت و دهشت ویره‌جك مرتبه‌ده حسن کلام وفصاحتیدر .

(اوچنجیسی) اوقو یان ودیکلیان زره جه اوصانمز .

(دردنجیسی) حضرت موسی و خضر علیهم السلام نقیه لری کبی وقایع ماضیه‌یی خبر ویرمسیدر . چونکه حضرت پیغمبر امی ایدی اوقومق ویازمق کندولرنجه یوغیدی وهیچ بر عالم ایله مصاحبت وموانستلری اولمدی وعصر سعادتلرنده‌ده مشرکین عرب کندوسنه بو یولده بر شی اسناد ایتدیلر یعنی فلان عالمدن اوکرندی یاخود اوکرنیور دیدیلر وکندولری آغالرله وبتلره طپار علوم وفنوندن بی بهره برقوملک ایچنده بولندیلر آنلك ایچون بومثللو وقایع ماضیه‌نك خبر ویرلمسی معجزه‌در .

(بشنجیسی) صدق وصحتی مؤخراً تبین ایده‌ر طاقم اخبار غیبیه‌یی جامع اولمسیدر .

(التجنيسي) علوم كثيره‌يي جامع اولميدركه نه عربده علوم مذكوره‌دن اشناالق ونه ده امم سائره‌ده علوم مذكوره‌يي احاطه وار ايدي .

ابتده اول علوم اولين و آخرينك خبريني ومختلف حكملريني ومطيعلرك ثوابني وعاصيلرك عقابني بيان ايتدي وامر بالمعروف ونهي عن المنكر وارافهٔ دمدن امتناع وصلهٔ ارحام وغير ذلك بر طاقم شيلري بيلدردي وفصحا وشعراي عرب اذا جاء نصر سوره‌سنك مثلي آيانده عاجز قالديلر يعني انك كوچك سوره‌سي كبي بر كلام ترتيب ايده‌مديلر وحضرت پيغمبرك نبوت ورسالتندن اول يعني سن شريفلري قرقه بالغ اولمزدن اول كتاب نظم ايتمكي بيلمديكني وسحر تعلم ايتميوب شعر انشاد ايتمديكني وتاريخ بلمه‌يوب هيچ بر اثر روايت ايتمديكني كافهٔ عرب بيلورلر ايدي قرآن كريمك درجهٔ بلاغتي انجق لسان عربي‌يه اشنا اولنلره معلوم اولمغله نه قدر بو بابده ايضاحات وتفصيلات ويرسك يينه افهامدن عاجزز فقط شو قدر سويلرزكه فصحاي عرب كلام بشر اولمديغنه قرار ويرمشلردر وقرآن عظيم الشانك پك چوق حافظلري واردر كه

بونیده جناب حق بو ملت اسلامیه یه احسان ایتمشدر ودیکر ادیانلره بر خشیت مستولی اولور .

وقرآن کریمك معجزهٔ کبرا اولدیغی وسائر پیغمبرانك معجزه لرندن قات اندرقات عقله حیرت ویردیکی شو وجهله افاده وایضاح ایله اکلاشیلورکه حضرت موسی وحضرت عیسی کبی پیغمبرانك عصایی حیه ایتمك واولویی دیرلتمك مثللو معجزه لری محضا جناب حقلك قدرت وقوتنه نسبت قلندقلری وقدرت الٰهیه تعلق ایتمکسزین بونلره ظفر میسر اولهمیه جغی بدیهیدر حالبوکه قرآن کریم الفاظ وکلمات عربیه اوزره اولوب السنهٔ عربده دائما جاری ولسان مادر زاد اولدیغی حالده ینه اکا بر نظیره یپمغه قدرتیاب اولهمامالری عقله بیوك دهشت وحیرت ویرر ومعجزات سائره دن هر برلری بولندقلری عصر وزمانه مخصوص اوله رق شمدیکی حالده انلردن بر اثر قالمامشدر ووقوعلرینه علم واطلاع یالکز تواترا ایدانه منحصر بولنمشدر . ولکن قرآن عظیم الشان جمیع اعصار وازمانی شامل و جمله نك کوزی اوکنده موجود وحاضردر .

﴿ قرآن كريمك نزوليله صورت انتقالى ﴾

قرآن عظيم الشانك الفاظ وعباراتى وجمع سور وآياتى طبق نازل اولديغى كبى الى الآن تحريف وتبديلدن مصون ومحفوظدر زيرا حين نزولنده سيد الانبيا افندمز حضرتلرى آنى بالذات اصحاب كزيندن بوجه ذوات كرامه تعليم وتلقين بيوروب حفظ واز بر ايتديرمش ودها عصر سعادتلرنده ذات شريفلرى موجود وحاضر بولنديغى حالده امت واصحابى بيننده كماليله مشهور ومتواتر اولمشدر حتى (خذوا القرآن من اربعة من عبدالله وسالم ومعاذ وابى بن كعب) بيورمشلردر يعنى قرآن كريمى صحبهٔ كرامدن عبد الله وسالم ومعاذ وابى بن كعب حضرتلرندن تعلم ايتملرينى صحابهٔ كرامه امر بيورمشلردر ووفات سنيه‌لرندن صكره ممالك اسلاميه توسع ايتمكله قرا وحفاظ بيننده اختلاف ونزاع وقوعه كلمامك وقرآن عظيم الشانك فخامت شاننه اعتنا قلنمق ايچون خليفهٔ ثالث حضرت عثمان عصرنده اكابر وحفاظ صحابه‌نك رأى واجماعلريله يدى عدد مصحف

شريف تحرير ومقدما حضرت صديق زماننده عصر نبويده يازلمش اولان الواح متفرقه‌دن جمع وتحرير قلنان مصحف شريفه دخی تطبيق ايله اقاليم مختلفه‌يه ارسالنی مناسب كورديلر واندن صكره قرناً بعد قرن انلك شانی ولاسنه اهتمام ودقت وحفظ ودراستنه سعی وغيرت اولنه‌رق ملت اسلاميه بيننده فوق العاده كسب اشتهار ايتمش ورجال ونسواندن وصبياندن بيك چوق حفاظ پيدا اولوب بو عصره قدر اولاشدرمشلردر .

درس ٧

{ قرآن كريمده‌كی سور شريفه‌نك ترتيب نزولی }

وقرآن كريمك نزولينك ترتيبی اوقوديغمز ومصحف شريفده كورديكمز ترتيب كبی دكلدر .

اولا مكه مكرمه‌ده نازل اولمشدر كه صره سيله بيان اولنور . برنجی سوره (اقرأ باسم ربك الذی خلق) ايكنجی (ن والقلم) اوچنجی (يا ايها المزمل) دردنجی (المدثر) بشنجی (تبت يدا ابی لهب) آلتنجی (اذا الشمس كورت) يدنجی (سبح اسم ربك الاعلی) سكزنجی (والليل اذا يغشی) طقوزنجی (والفجر)

اونجی (الم نشرح) اون برنجی (والعصر) اون
ایکنجی (والعادیات) اون اوچنجی (انا اعطینا) اون
دردنجی (الهیکم التکاثر) اون بشنجی (ارأیت الذی)
اون التنجی (قل یاایها الکافرون) اون یدنجی (الفیل)
اون سکزنجی (قل هو الله احد) اون طقوزنجی
(والنجم) یکرمنجی (عبس) یکرمی برنجی
(القدر) یکرمی ایکنجی (البروج) یکرمی
اوچنجی (التین) یکرمی دردنجی (لایلاف قریش)
یکرمی بشنجی (القارعة) یکرمی التنجی (القیامة)
یکرمی یدنجی (الهمزة) یکرمی سکزنجی (المرسلات)
یکرمی طقوزنجی (ق) اوتوزنجی (بلد) اوتوز
برنجی (الطارق) اوتوز ایکنجی (اقتربت الساعة)
اوتوز اوچنجی (ص) اوتوز دردنجی (الاعراف)
اوتوز بشنجی (الجن) اوتوز التنجی (یس) اوتوز
یدنجی (الفرقان) اوتوز سکزنجی (فاطر) اوتوز
طقوزنجی (مریم) قرقنجی (طه) قرق برنجی
(الواقعة) قرق ایکنجی (الشعرا) قرق اوچنجی
(النحل) قرق دردنجی (القصاص) قرق بشنجی
(بنی اسرائیل) قرق التنجی (یونس) قرق یدنجی

(هود) قرق سکزنجی (یوسف) قرق طقوزنجی (الحجر) اللنجی (الانعام) اللی برنجی (الصافات) اللی ایکنجی (لقمان) اللی اوچنجی (سبا) اللی دردنجی (ازمر) اللی بشنجی (المؤمن) اللی التنجی (حم) اللی یدنجی (السجده) اللی سکزنجی (حمعسق) اللی طقوزنجی (الزخرف) التمشنجی (الدخان) التمش برنجی (الجاثیه) التمش ایکنجی (الاحقاف) التمش اوچنجی (الذاریات) التمش دردنجی (الغاشیة) التمش بشنجی (الکهف) التمش التنجی (النمل) التمش یدنجی (نوح) التمش سکزنجی (ابراهیم) التمش طقوزنجی (الانبیا) یتمشنجی (المؤمن) یتمش برنجی (تنزیل السجدة) یتمش ایکنجی (الطور) یتمش اوچنجی (الملك) یتمش دردنجی (الحاقة) یتمش بشنجی (سأل سائل) یتمش التنجی (عم یتسألون) یتمش یدنجی (النازعات) یتمش سکزنجی (اذا السماء انفطرت) یتمش طقوزنجی (اذا السماء انشقت) سکسانجی (الروم) سکسان برنجی (العنکبوت) سکسان ایکنجی (المؤمنون) سکسان اوچنجی (ویل للمطففین) فقط بو سکره کی اوج سوره نك تقدیم و تأخیرلرنده اختلاف واردر

و بو ترتیب اوزره مکه‌ده نازل اولان سکسان اوچ سوره‌در .

مدینه‌ده نازل اولان سوره‌لر برنجی سوره (البقره) ایکنجی (الانفال) اوچنجی (آل عمران) دردنجی (الاحزاب) بشنجی (الممتحنة) آلتنجی (النساء) یدنجی (اذا زلزلت الارض) سکزنجی (الحدید) طقوزنجی (محمد صلی الله علیه وسلم) اوننجی (الرعد) اون برنجی (الرحمن) اون ایکنجی (هل اتی علی الانسان) اون اوچنجی (الطلاق) اون دردنجی (لم یکن) اون بشنجی (الحشر) اون آلتنجی (الفلق) اون یدنجی (الناس) اون سکزنجی (اذا جاء نصر الله والفتح) اون طقوزنجی (النور) یکرمنجی (الحج) یکرمی برنجی (المنافقون) یکرمی ایکنجی (المجادلة) یکرمی اوچنجی (الحجرات) یکرمی دردنجی (التحریم) یکرمی بشنجی (الصف) یکرمی آلتنجی (الجمعة) یکرمی یدنجی (تغابن) یکرمی سکزنجی (الفتح) یکرمی طقوزنجی (التوبة) اوتوزنجی (المائدة) واوتوز برنجی (الفاتحة) بعضیلری مائده‌یی توبه اوزرینه تقدیم ایدر وفاتحهٔ شریفه ایکی کره نازل اولدی برکره مکه‌ده و برکره

مدینه‌ده والك اول نازل اولان سوره بر روایته کوره دخی
فاتحهٔ شریفه وصکره سورهٔ اقرأدر والك صکره نازل
اولان بر روایته کوره (الیوم اکملت لکم دینکم) آیت
شریفه‌در.

اشته بو ترتیب اوزره نازل اولان قرآن یوز اون
درت سوره‌در و التی بیك التیوز التمش التی آیت اولدیغی
دخی متفق علیهدر.

{ قرآن کریمك بحث ایتدیکی شیلر }

قرآن کریم باشلوجه یکرمی یدی شیدن بحث ایدرکه
بونلردر.

(برنجی) جناب حقك صفات کامله یعنی واحد وقدیم
وازلی وابدی وقادر وعالم وسمیع وبصیر ومتکلم وخبیر
وحکیم وارض وسماواتی خالق ورحیم ورحمن
وصبور وعادل وقدوس وحی وممیت وغیرلرینی
بیلدیرر.

(ایکنجی) الله تعالی یی حدوث وعجز وجهل وظلم
وبونلر کبی معایب ونقایصدن تنزیه ایدر.

(اوچنجی) الله تعالینك وحدانیته خلقی دعوت ومطلقا شرکدن ویاخود شریکك شبهه سی اولان تثلیثدن منع ایدر .

(دردنجی) انبیا علیهم السلامی ذکر ایدر .

(بشنجی) انبیا علیهم السلامی یلره طاتیق وکفر وبونلره مماثل شیلردن تنزیه ایدر .

(آلتنجی) انبیایه مؤمن اولنلری مدح ایدر .

(یدنجی) انبیایی منکر اولنلری ذم ایدر .

(سکزنجی) عموما انبیا اوزرینه ایمانك تأکیدینی بیلدیرر .

(طقوزنجی) مؤمنلرك منکرلر اوزرینه عاقبة الامر غلبه ایده جکنی وعد ایدر .

(اوننجی) قیامتك حقیقتی ویوم مذکورده جزای اعمالی بیان ایدر .

(اون برنجی) دنیانك ذمی وعدم ثباتنی بیلدیرر .

(اون ایکنجی) عقبانك مدحی وثباتنی بیلدیرر .

(اون اوچنجی) اشیانك حل وحرمتنی بیان ایدر .

(اون دردنجی) تدبیر منزل وتحصیل علم ومعرفت احکامنی بیان ایدر .

(اون بشنجی) سیاسات مدنیه احکامنی بیان ایدر .

(اون التنجی) الله تعالی یه واهل اللهه محبته تشویق وتحریص ایدر .

(اون یدنجی) واصل الی الله اولمه سبب اولان شیلری بیان ایدر .

(اون سکزنجی) فاسق وفاجر ایله مصاحبتدن منع ایدر .

(اون طقوزنجی) عبادت بدنیه ومالیه‌ده خلوص نیتك تأکیدینی بیان واشعار ایدر .

(یکرمنجی) ریا وسمعه اوزرینه تهدید ایدر .

(یکرمی برنجی) اجمال وتفصیل ایله تهذیب اخلاق اوزرینه تأکید ایدر .

(یکرمی ایکنجی) بالاجمال اخلاق ذمیمه اوزرینه تهدید ایدر .

(یکرمی اوچنجی) حلم وتواضع وکرم وشجاعت وعفت وسائر اخلاق حسنه‌نی مدح ایدر .

(یکرمی دردنجی) غضب وتکبر وبخل وجبن وظلم وسائر اخلاق قبیحه‌یی ذم ایدر .

(یکرمی بشنجی) تقوایه نصیحت ایدر .

(یکرمی التنجی) الله تعالی حضرتلرینک اسم شریفلرینی ذکر ایدوب خاطر ودروندن اصلا چیقارمامغه وعبادته ترغیب ایدر .

درس ٨

{ تورات شریف حقنده اهل اسلام ایچون }
{ لازم کلان اعتقاد }

وکتابلردن بریدنجی توراتدرکه حضرت موسایه نازل اولنشدر فقط شمدی یهودیلرک ونصارانک اللرنده بولنان تورات حضرت موسایه نازل اولان تورات اولدیغنه بر جهه برسند صحیح یوقدر وبونلرک تورات دیدکلری بزم بیلدیکمز کبی جناب حقدن نازل اولمش برکتاب مستقل اولمیوب حضرت موسانک تصنیف ایتدیکی برنجی سفر التکوین ایکنجی سفر الخروج اوچنجی سفر الاخبار دردنجی العدد بشنجی سفر الاستثنا نامنده کتابلرک مجموعیدر وبونلرک اللرنده بولنان توراتده یالکز احکام شرعیه بیان اولنمش اولوب عواقب ونتایج عبودیته واحوال جنت وجهنمه وسائر امور باطنیه یه وآخرته متعلق بر حرف بیله یازلمامشدر .

{ انجيل شريف حقنده اهل اسلام ايچون }
{ بيلنمسی لازم کلان اعتقاد }

وانجيل حضرت عيسايه نازل اولمشدر فقط طوائف نصارانك يدلرنده بولنوب اساس دين اتخاذ ايلدکلری و اناجيل اربعه تسميه ايدرك بين الناس نشر واعلان ايلمکده اولدقلری درت عدد کتابلر قرآن عظيم الشانده ذکر اولنان وجبريل امين واسطه سيله عيسى عليه السلامه کوکدن نازل اولان اصل انجيل شريف دکلدر .

وبو اناجيل اربعه‌يی متی ومرقس ولوقا ويوحنا نامان درت نفر کمسه‌لر حضرت عيسانك حال وشانی بيان ايچون تاريخ قيلقلو تأليف ايتمشلردرکه بونلردن متی حضرت عيسانك سمايه عروجندن اون ايکی ولوقا التمش اوچ ومرقس التمش التی ويوحنا طقسان سکز سنه صکره تأليف ايتمشلردر .

وبوده ينه نصارانك کندی کتابلرنده مسطور اولوب بويله‌جه تصديق ايدرلر وبونلردن مرقس

ایله لوقا حضرت عیسانی اصلا کورمامش ومتی ایله
یوحنا علی روایة النصاری حواریوندن ایمش وبودرت
انجیلدن بشقه دها چوق انجیل نامنه کتابلر وار
ایدیسه‌ده حضرت عیسانک سمایه عروجندن ایکیوز
سنه صکره پاپاسلرك اتفاقیله قصورلری محو ایدیله‌رك
بودردی ابقا اولنمشدر وبو اناجیل اربعه مجهول
الماهیه ملکوت السماء لفظی ایله محاورات قوم یهود
ایله طولدیرلمش وبونلرده ضرورات دینیه واحکام
شرعیه‌یه دائر هیچ برشیئك حال وشانی ایضاح وبیان
قالمامشدر والحاصل اصل تورات ایله انجیل حضرت
محمد صلی الله علیه وسلمك بعثلرندن اول ضایعدر
وموجود اولانلر روایات صحیحه وکاذبه‌یی جامع ایکی
کتاب منزله‌سنده‌در یوقسه عصر سعادته قدر
طوغروسی وار ایدیده صکره تحریف اولدی دیمیز
اشته بوتاریخ ورساله‌لر قرآنده مذکور اولان تورات
وانجیل اولمدقلری جهتله روایات میاننده قرآنی
تصدیق ایدر روایت وار ایسه عندمزده مقبول
وتکذیب ایدر وار ایسه مردوددر وتصدیق وتکذیبدن
ساکت اولورسه بزدخی ساکت اوله‌رق انی نه تصدیق

ونه‌ده تكذيب ايدرز قرأن كريمده مذكور اولان انجيل حضرت عيسايه وحياً نازل اولان كلامدن عبارتدر بوقسه درت كشينك تأليفى اولان اناجيل اربعه دكلدر .

{ زبور وكتب منزلهٔ سائره‌يه دائر معلومات }

وزبور حضرت داود عليه‌السلامه نازل اولمشدر فقط يهودى ونصارانك اللرنده‌كه بولنان زبورك حضرت داوده نازل اولان زبور اولديغى برجه مثبت دكلدر وبونلرله برابر هرنقدر زبور حضرت داوده نازل اولمش ايسه‌ده ادعيه‌دن عبارت اولمسى جهتيله اول دخى حضرت موسانك شريعتيله عاملدر .

وانجيل دخى قصص ومتشابهاندن عبارت اولديغى جهتيله اكثرى عملده حضرت عيسى دخى توراتايله عامل وانى تأييد واكمال ايله مأموردر وپيغمبران سائره‌يه دخى صحف وكتب نازل اولمش ايسه‌ده نسخهٔ صحيحه‌لرى يد اسلاميانده موجود دكلدر .

ويهودى و نصارى يدلرنده انبياى عظامه منسوب

بعض كتابلر وار ايسه‌ده انلرك دخی صحتی ینه تورات وانجیل راده‌لرنده‌در بوماده‌نك لایقیله تدقیقنی مراد ایدنلر كتب مفصله‌یه مراجعت ایلیه .

درس ٩

(دردنجی پیغمبرلره ایناغمق) حق تعالی حضرتلری نوع بنی بشردن اولمق اوزره ینه جنس بشره برطاقم مبشر ومنذر وامور دین ودنیادن ناسك احتیاجنی بیان ایدر پیغمبرلر كوندردی وانلرك نبوتنی عادتی نقض ایدر معجزه‌لرله تأییدایلدی .

وپیغمبرلرك اولی آدم آخری محمد علیهما السلامدر وانلرك عددینی انجق جناب حق بیلور فقط قرآن كریمده اسملری ذكراولنان یكرمی سكز پیغمبردركه اسملری بونلردر (آدم ادریس نوح هود صالح ابراهیم اسحق اسمعیل یعقوب یوسف شعیب لوط یحیی زكریا موسی هرون داود سلیمان الیاس ایوب الیسع ذوالكفل عیسی یونس عزیز لقمان ذوالقرنین حضرت محمدعلیه‌السلام) فقط عزیر ایله لقمان وذوالقرنینده اختلاف اولندی بعضیلر نبی وبعضیلر ولیدر دیدیلر ونقدر پیغمبران عظام كلمش ایسه جمله‌سی قبل الهجدن

تبليغ واخبار ايديجى وصادق وناصحدرلر وپيغمبرلرك
افضلى محمد عليه السلامدر و پيغمبرلر حق تعاليدن
كندولره اولان امر ونهى وجمله احكامى امتلرينه
بيان ايدوب اولاشديردرلر وجملهسى عقل كامل
صاحبلريدر كرك قبل النبوه وكرك بعدالنبوه صغير
وكبير كناهدن وكفر وقبايحدن برى ومنزهدرلر لكن
بعضيلردن بحكمة الله تعالى زله وخطا سادر اولمشدر زله
حضرت آدم عليه السلامك بغداى يهسى كبى خطا
حضرت موسانك قوم فرعوندن بركمسهيى ضرب ايدهرك
قتل ايتمسى كبى و پيغمبرلر يلاندن وخيانتلك ايتمكدن
وجناب حقك اوامر ونواهيسنى كتم ايتمكدن وحماقتدن
بريلردر وپيغمبران عظام حضراتنه مرتبه ومقاملرينه
نقيصه ويرميهجك هر درلو عوارض بشريه جائزدر
چونكه عوارض آنلرك عبوديتلرينه وصادق دعوالرينه
وخدادن مبعوث اولدقلرينه واللرنده ظهور ايدن
خوارق عادات (خارق عادت عادته مخالف يعنى انسانك
يابديغى ودنياده وقوعبولقده اولان ايشلره مغاير
اولان مثلا حيوانات ايله قونشمق واغاجلر كنديسنه
سجده ايتمك وپرمقندن صو آقتمق كبى شيلره دنيلور)

حق تعالی حضرتلرینك محض خلقیله صورت بولدیغنه دلالت ایدر زیرا بویله خوارقه قدرتلری امرالهی ایله‌در نفسلرندن اولسه خسته‌لق و آچلق وصوسزلق وصیجاقلق وصغوقلق کبی شیلری اوزرلرندن رفع ایده‌بیلورلر ایدی وبومثللو عوارض بشریه انبیاده بولنمسه ایدی ضعیف العقل اولانلر کندولرینه الوهیت اسناد ایدرلردی وانبیا اصلامسند نبوتدت عزل اولنمزلر وپیغمبرانك الك آخری بزم پیغمبرمز محمد علیه‌السلامدر که اندن صکره بشقه پیغمبر کلمیه‌جکدر .

(حضرت رسالتپناه افندمزك اجداد)
(وتاریخ ظهورلری واولاد واصحابی)
(وغزواتی)

فخر عالم صلی الله علیه وسلم افندمز اسکندر رومینك تاریخ وفاتندن سکز یوز سکسان ایکی سنه مرور ایتدکدنصکره وتاریخ میلادك بشیوز بشنجی سنه‌سنده وعام فیلده شهر ربیع الاولك اون ایکنجی بازار ایرتسی کونی مکهٔ مکرمه ده دنیایی تشریف بیورمشلر در

نسب شریفلری بووجهه اوزره مضبوطدر (محمد بن عبدالله ، بن عبدالمطلب ، بن هاشم ، بن عبد مناف ، بن قصی ، بن کلاب ، بن کعب ، بن لوی ، بن غالب ، بن فهر ، بن مالك ، بن نضر ، بن کنانه ، بن خزیمه ، بن الیاس ، بن مضر ، بن نزار ، بن معد ، بن عدنان‌در) وعدناندن یوقاروسی صحت اوزره معلوم دکلدر فقط کافهٔ قبائل عربك نسب وسلسله‌لری حضرت اسماعیله منتهیدر .

وکعبه‌نك نظارتی جد بزرکوارلری هاشمك عهده‌سنده ایدی صکره بوشرف اوغلو عبد المطلبه انتقال ایلدی و بنی هاشم صاحب نفوذ اولوب قبائل سائره اوزرینه حکم ایدرلر وتصرف مطلوب اجرا ایدرلردی و کندولری شریف مکه وناظر کعبه ایدیلر و بنی امیه‌دن بشقه عدولری یوغیدی که اوده قریشدن صاحب شوکت برقبیله در و اول اراده بنی امیه‌نك امیرلری ابو سفیان ایدی حضرت محمد صلی الله علیه وسلم والده‌لری رحم پاکنده ایکن پدرلری عبدالله حضرتلری لمصلحة مدینهٔ منوره‌یه کیتمش اولمغله خسته‌لنه‌رق اوراده ترك دنیا بیورمشلردر والدهٔ مکرمه‌لری حضرت (آمنه) دخی زیارت اقربا وتعلقات ایچون مدینهٔ منوره‌یه عزیمت

وبعد الزياره عودت ايدوب اثنـاى راهده ابوا دينلان
محلده ترك دار دنيا بيورمشـدر وسن شريفلرى سكزه
كيردكده جدامجدلرى عبد المطلب دخى عزم داربقـا
ايتمكله وصـيتلرى اوزره بيوك مخدوملرى ابو طالب
متكفل خدمت جليلهٔ صاحب رسالت اولدى وپدرلرينك
يرينـه قبيلهٔ قريشـه دخى رئيس اولدى وقافلهٔ قريشى
ايله ايكى كره شـامه وبركره جانب يمنه سفر بيوردقلرى
مرويدر لكن نفس شامه دخول ايتميوب شـامه قريب
محلده براهبـك خانهسنه مسـافر اولهرق كندولرى
يهـوديلرك شرندن اجتنـابا اوراده قالوب امور
وخصوصنك تسويهسيچون شامه ابوطالبى كوندرمشلردر
وسن شريفـلرى يكرمى بش ياشـنده اولديغى حالده
اوتوز طقوز ياشنده بولنان حضرت خديجه رضى الله عنهايى
تزوج ايتديلر وحضرت خـديجهدن بشـقه سائر ازواج
مطهرهلرى دخى واردر حضرت ابا بكرك كريمهلرى
حضرت عايشه حضرت عمرك كريمهلرى حضرت حفصه
وام حبيبه وسراريدن ماريهٔ قبطيه كبى ويدى اولادلرى
دنيايه كلدى اوچى اركك ودردى قز اسامئ شهريفهلرى
(قاسم، عبدالله ، ابراهيم، رقيه. فاطمه. زينب، امكلثوم)

بونلردن ابراهیمدن ماعداسی حضرت خدیجه‌دن
تولد ایدوب ابراهیم یالکز ماریهٔ قبطیه‌دن
دنیایه کلمشدر وکندولری ارتحال داربقا بیورمزدن
اول جمله‌سی ترک دنیا ایتمشلردر انجق حضرت فاطمه
التی آی صکره وفات ایتمشدر وجمله‌سی مکهٔ مکرمه‌ده
تولد ایدوب انجق ابراهیم مدینه‌ده دنیایه کلمشدر
وکندولری دائما جبل حراده واقع غارده عبادت
اوزره بولنورلردی قرق سنه تکمیلنده علامت نبوت
ظاهر اولمغه باشلادی وغار حراده عبادت اوزره ایکن
قرق برنجی سنه‌سی رمضانك اون یدنجی کونی (اقرأ
باسم ربك) سوره‌سی جبریل امین واسطه‌سیله نازل
اولدی ونبی رسول اوله‌رق بعث اولندی اول ایمان
ایدن خدیجه وزید بن حارث وعلی بن ابی طالب وابو
بکر الصدیق صکره عثمان بن عفان وزبیر وعبیده
وعمر بن الخطاب کبی کبار صحابه شرف اسلامله
مشرف اولدیلر ودین محمدینك ظهورندن قریش
بحضور اولوب حضرت پیغمبره اذا وجفا قصد
ایدرلرسه عملری ابو طالب حمایت وصیانت ایدر ایدی
ولادت باسعادتلرینك اللنجی سنه‌سنده عملری ابو طالب

وفات ایتدی والك وفاتندن اوچ كونصكره دخی زوجهٔ
مكرمه‌لری خدیجة الكبری ارتحال داربقا بیوردی
وابوطالبك وفاتنده ابوسفیان قبیلهٔ قریشه رئیس
اولدی ورئیس اولدیغیله برابر سائر كفرهٔ قریش ایله
بالاتفاق حضرت پیغمبره اذا وجفایی مزداد ایتدی
ولادتنك اللی دردنجی سنه‌سی اولدقده باذن الله سرور
انبیا ایله اصحاب كرام حضراتی متوالیا هجرته مبادرت
ایلدیلر ومكهٔ مكرمه‌ده انجق حضرت رسول الله وابو
بكر الصدیق وعلی بن ابی طالب قالدی وكفرهٔ قریش
دار الندوه نام محلده بركون تجمع ایدرك حضرت
پیغمبرك وجود سعادتلرینك رفع وازاله سنه اتفاق ارا
ایله قرار ویردیلر بوقرار جبریل امین واسطه‌سیله
معلوم سعادتلری بیورلدقده مكه‌دن مدینه‌یه هجرت
ایلدیلر وهجرتك تفصیلاتی كتب سیرده مسطوردر
وهجرتلری دین اسلامك انتشارینه سبب اولدیغی ایچون
بین الاسلام رأس تاریخ اعتبار اولندی وقبل الهجره
مدینه‌نك اسمی یثرب ایدی وبعد الهجره شوكت اسلامیه
كوندن كونه مزداد اولوب بامرالله كفار ایله غزایه
مأمور بیورلدیلر واهل سیرك بیانه كوره كندولری

اوتوز غزاده حاضر بولنوب والتمش قدر ینــه سریه
کوندردیلر که غزاوت سریه لرك تفصــیلاتی کتب
ســیرده محرر وعصر سعــادتده اهل اســلام مکه یی
وخیــبری و بحرینی ومملکت یمــنی واکثر دیار عربی
فتح وتسخیر ایتدیلر وکلیتلو عســاکر ایله بلاد شــامه
طوغری غزا نیتیــله عزیمت بیوردیلر ایســه ده وجود
سعــادتلرینه انحراف طــاری اوله رق مدینه یه رجعت
ایتدیلر وولادت باسعــادتلرینك التمش اوچنجی سنه سی
دار آخرتی تشریف بیــوردیلر و خیبرلی بر یهودی
قاریسنك تسمیمندن متأثراً وفات ایتمش اولدقلری دخی
مرویدر .

{ حلیهٔ نبوی }

رنك شریفلری غایت کوزل قرمزی یه مائل وبیاض
وبراق ایدی وباشلرینك بیوکلکی اعتدال اوزره اولوب
اوچ دفعه بتون بتون تراش ایتدیرمشلر وقصور وقتده
صاچلرینی صــالیویرمشلردر وصاچلرینی صالیوردکاری
وقتده یاغ ســورمك معتادلری ایدی مبــارك باشلری
صاچنی کون آشوری طرایوب یاغ ســوررلر ایدی

صاچلری نه قیورجق ونه ده دوز ایدی وجه سعادتلری
مدور وآلنلری واسع ولحیهٔ شریفه لری کور وصیق
ایدی ولحیه لرینی سیاه بویامیوب بویامقدن دخی نهی
ایدرلردی وکیسوی مبارکلری کبی نه قیورجق نه
سرت ونه یومشاق اولوب سیاه وچوق ایدی اکثری
طرایوب بر قبضه دن زیاده سنی مقراص ایله قیرپوب
مبارك بیقلریله باتلری صاچلرینك اوجلرینی دخی قیرقرلر
ایدی وکرپکلرك غایت اوزون وسیاه وقاشلری آچیق
ومقوس وبرونلری برمقدارتومسکلوجه ودندان سعادتلری
سیرکجه واولك دیشلری غایت براق ایدی وکوزلری
غایت سیاه وبیاضی ایچندن برقیرمزیلق اولوب صورت
اعتدالده ایدی و مبارك کوزلرینه سورمه چکرلر
واکثر اوقاتده لاجل التواضع یره بقارلر ایدی وکوز
اوجیله هیچ بریره بقمیوب هر نره یه بقمق مراد ایدرلرسه
کوزلرینك تماميله بقارلر ایدی اوموزلری بیوك وکردنلری
غایت آق و براق وکوکسلری کنیش وبوینلری ایله
کوکسلری بر دوزلکده قوللری و آرشلری واویلوقلریله
ساقلری تندوقوی وکوکسلرندن بطن سعادتلرینه دك
اینجه بر قیللی اولوب کمیکلری ایری واللری آیه سیله

ایاغلرینك التی واسع و برمقلری موزون اوزون و وجودلری
نور مجسم کبی ایدی کوکسنده وقارننده قیل اولمیوب
وجودلری نه ضعیف ونه ده زیاده جه اتلو و یکانلری
دکیرمی ونه یومری ونه یوفقه اوله رق صورت اعتدالده
بولنوب مبارك دوداقلری وصف وخیالدن خارج
بر کوزللکده ایدی و آلت دوداقلری او زرنده بر خال
لطیف وار ایدی وکمال فصاحت و بلاغت ایله سویلیوب
ایشیدنلر تمامیله حفظ ایتسون ایچون سویلر ایکن تأنی
دخی ایدرلر ایدی وحتی بعض کره برقاچ دفعه تکرار
ایتدکلری دخی اولوردی مبارك سسلری غایت باند
ولطیف ایدی ومبارك اللری فوق العاده یومشاق اولوب
قولتوقلرینك التی قیلسز وغایت بیاض ایدی وممه‌لری
وبطن سعادتلری اوزرنده اصلا قیل یوغیدی وکولمه‌لری
قهقهه ایله اولمیوب تبسم مرتبه سنده و بکالری غایت سسز
ایدی مبارك قامتلری اورته بویلی یوکسك اولوب فقط کیم
ایله برابر یوروسه‌لر اندن اوزون کورینورلردی .

{ کسوهٔ محمدیه }

حجرهٔ شریفلرندن طشره چیقدقلری وقتده عمامهٔ

شریفه‌لریله البسه‌لرینی دوزلدیرلردی و نظافت اوزره بولنش دائما معتاد سنیه‌لری اولوب صحابهٔ کرام حضراتنه دخی باشلو جه تنبیهلری بو ایدی .

لباس سعادتلرینك بویی مبارك طپوقلرندن یوقاری بین الساقین اولوب اوقات عادیه‌ده بری بیاض بری سیاه عمامه‌لری و بر قاچ عدد بیاض تویلی عراقیه‌لری اولوب صاریقسز کیرلر وکاه اوزرینه صاریق صارارلرایدی یشیل و آق رنکلو لباسلره میللری زیاده ایدیسه‌ده سائر رنکده لباس دخی کیرلر ایدی و آغر بهالو البسه‌لریدخی اولوب بیراملرده و بر ایلچی ورودنده انی و باخصوص جبهٔ خسروانیلرینی تلبس ایدرلر ایدی وجمعه کونلریچون دخی ایکی طاقم مخصوص البسه‌لری اولوب جمعه‌لرده انلری کیرلر ایدی . صلی الله علیه وسلم

{ اخلاق و سیرت محمدیه }

حضرت رسالتپناه افندمز مال غنیمتدن آلدقلری شیلری برکون بیله نزد همایونلرنده طوردرمیوب درحال اصحاب احتیاجه تقسیم ایدرلر ایدی و دوست ودشمندن

هرنه‌درلو جور وجفا کورسه‌لرینه عفو بیوررلر وامور دنیویه‌دن کندو نفسنه متعلق برشیٔ ایچون کمسه‌دن اخذ انتقام قیدینه دوشمزلر ایدی واصحاب کزینه غایتله حرمت ورعایت ایدوب بالایجاب ایچلرندن بری ذات رسالتپناهیلرینی چاغرسه لبیك لفظیله جواب ویررلر ایدی واهل مدینه‌دن نیجه کمسه‌لرك کوله وخدمتکارلری بالاستیذان حضور همایونلرینه کیروب بیورك یارسول الله دیو دعوت ایلدکده تکلفسزجه اول خدمتکارك النده‌ن طوتوب یالکزجه پیاده اوله‌رق تشریف ایدرلر ایدی ونیجه فقرا ومساکین واصحاب حاجاتك ایشلرینی کورمك ایچون بالذات کندولریله برابر کیدرك قلب مکسورلرینی تعمیر واحیا وهرصباح نمازین قیلدقدن صکره اصحاب کزینه ایچکزده خسته وارمیدر شرف خطابیله سؤال وخسته‌لری اولدیغی حالده بالذات عیاده‌لرینه تشریف ایله اول خسته‌یی تلطیف بیوررلرایدی .

دائما آثار ربوبیت واسرارالوهیتی فکر وملاحظه ایله متفکر اولدقلری جهتله اکثر اوقات شریفه‌لری سکوت اوزره کچر وبلالزوم تکلم ایلمز واقتضا ایدنه

دخی آز سویلرایدی و آزکولر وسوزك اوانی و آخرینی
اسم الله ایله بدأ وختم ایدر وکمال فصاحت وبلاغت
صاحبی اولدقلرندن چوق معنا وچوق سوزی آز
وکوچك لفظله افاده ایدرلر وسوزه تبسم ایله ابتدا
ایدرلر ایدی کرك دوست وکرك یبانجی ایله شریعت
شریفه‌یه موافق صورتده احبانه لطیفه ایدوب امور
ومال دنیا ایچون هیچ کمسه‌یه طارلمزلر ایدی فقط
برکمسه حقدن عدول وحقسزلغی ارتکاب ایدرسه
اول کمسه‌یه زیاده‌سیله غضبناك اولورلر ایدی تواضع
همایونلری برکمال ایکن واصحاب کرام ایله بلا تکلف
اختلاط اوزره ایکن هیچ کمسه مبارك یوزلرینه طوغرو
باقمغه مهابت جلیله‌لرندن جسارت ایده‌مز ایدی حیا
وشرم شریفلری مرتبهٔ نهایه‌ده اولوب دنیاده
بولندقلری مدتجه برکره فحشیاته دائر سوز سویلمامشلر
ایدی واصحاب جرم وقباحتی خلق بیننده محجوب
ایده‌جك صورتده صراحة مؤاخذه ایتمیوب احسن
وجه وتعبیر ایله عفو واحسان ایدر ایدی واول آدمك
مرتکب اولدیغی کناهدن بعدازین اجتناب ایتمیچون
اثنای نصیحتده بعض کمسه‌لر شویله برایشده بولنیورلر

ایمش بو مقوله شیلر شرعا ممنوعدر وجسارت ایدنلر آخرتده مسئول ومعاتب اوله‌لر کرکدر یوللو کلمات ایله اول ذنبك اسمنی تعیین بیورمیه‌رق کنایه طریقیله کیفیتی ایما وانجق حدود اللهی تجاوز ایدنلر حقلرنده بلا تأخیر حکم شرعینی اجرا بیوررلر ایدی وخانهٔ سعادتلرنده هر کسه علی طریق المساوات حرمت ورعایت ایدر واثنای راهده بر کمسه‌یه راست کلسه‌لر مصافحه (بیراملرده وسائر کونلرده ایکی آدم بر بریله کورشدکده تعاطئ محبت ومودت صره‌سنده صاغ للریله طوتشمق معناسنه‌درکه سنن سنیهٔ حضرت نبویه‌دندر) بیوررلر ایدی .

دائما تبسم ایدر کبی کشاده رو ، ونرم دل ولطیف سخن اولوب عیب جو دکل ایدیلر وهیچ بر وقتده اهل حاجتی نومید ومأیوس ایتمیوب جواب امید ویررلر ایدی ومجلس سعادتلرنده بولنان ذوات سوزلرینی تمام ایتمینجه کندولری سوزه باشلمزلر ایدی غریبلره دائما رحم ورعایت ایدرلر وبر کمسه حضور سعادتلرینه کلوب حسب الاقتضا بر شی استسه حاضر ایسه درحال احسان وعنایت ایدر دکلسه حسن تعبیر ایله انشاءالله کتوره‌لم وکوندره‌لم بیوررلردی .

مدت عمر شریفلرنده اسنه‌مك وگکرمك واحتلام اولمق واقع اولمامش ایدی وبولده کیدرکن معتاد سنیه‌لری اوزره نه بك سرعتلی ونه‌ده بك یواش یوررلر ایدی وعهده‌لرنده واقع وفاوامانت وصدق واستقامتلری مشرکین عربك بیننده‌بیله مسلم ومصدق ایدی حتی حجر الاسعدی محل مخصوصنه قویمق ایچون بعثت نبوتدن اول رؤسای قریش بیننده وقوع بولان نزاع ومخالف حضرت فخر عالمه عرض اولندقده حجر مذکور بر بیوك کلیم ایچنه وضع اولنوب بالجمله رؤسای قریش کلیمك هر طرفدن طوته‌رق قالدیرملریله هپسنك معاونتیله وحضرت محمد بالذات کندولری حجر مذکوری محلنه وضع ایتمسنه قرار ویرلمش وبوقراره هرکس راضی ومخالف برطرف اولدیغی کتب سیرده مسطور بولنمشدر .

{ معجزات نبوی }

حضرت سلطان انبیانك معجزات باهره‌لری بیکدن زیاده ایسه‌ده بز بوراده برمقدارینی بیان ایده‌رز .

(برنجی) یوم بدرده مشرکین طرفنه طپراق صاچه‌رق منهزم و پریشان ایلدکلری .

(ایکنجی) پارمقلری اراسندن صو چیقاردقلری که بومواقع متعدده‌ده واقع اولمشدر برکره مدینه‌ده و برکره یوم حدیبیه‌ده و برده غزوهٔ بواطده .

(اوچنجی) غزوهٔ تبوکده ید سعادتلرینی بر صیزنتی اوزرینه قویوب برمقدار کندی وجه سعادتلرینی یقادقدن صکره تکمیل اردو حلقینک دخی اورادن صوارلدیغی .

(دردنجی) حضرت رسالت افندمز غزاتی خندق کرنی بر اوغلاق اله صحابهٔ کرامدن بیك کشی‌یی اطعام ایتدکلری .

(بشنجی) ابا ایوب انصاری حضرتلری فخر عالم افندمز ایله حضرت ابا بکری دعوت ایتمش وانلره وافی برمقدار طعام حاضرلمش ایکن اوتوز کشینك دها چاغرلمسنه امر بیوروب انلر کلوب طویدقدنصکره التمش کیشی دها چاغریلوب و دها صکره یتمش کشی دها چاغریلوب والحاصل یوزسکسان کشینك اطعام اولندیغی .

(التنجی) برچناق درونده برپارچه آش ایله صباحدن تا کیجه‌یه‌دك یدلر قالقوب کیتملك اوزره خاقی اطعام ایتدکاری .

(یدنجی) فتح مکه‌ده بیت شریفه کیردکلرنده هیچ طوقونمقسزین اللرنده‌کی دکنك پارچه‌سیله بتلره استعیذ بالله (جاء الحق وزهق الباطل ان الباطل كان زهوقا) دییه‌رك اشارت ایتدکجه جمله‌سنك دوشدیکی .

(سکزنجی) برکیمسه کلوب یارسول‌الله بنم قزمی احیا ایتمینجه بن سکا ایمان ایتمم دیوب برلکده قبرینه کیتدکارنده حضرت رسول یافلانة دنیایه کلمکی تکرار استرمیسك دیو ندا ایدوب قبردندخی استمم یارسول‌الله بن اللهی بابامدن و آخرتی دنیادن خیرلو بولدم دیدیکی .

(طقوزنجی) براعمی حضور رسالته کلوب کوزلرینك آچلمسنی استدعا ایتدکده انلر دخی کیت آبدست آل رایکی رکعت نماز قیل و (اللهم انی اسئلك واتوجه اليك بنبيك محمد نبي الرحمة يامحمد انی اتوجه الی ربك ان يكشف لی عن بصری شفعه فی) کلامنی سویله دیو تعلیم بیوردقلرنده فی الحقیقه برموجب تعلیمات سنیه عمل ایتدکده کوزلرینك آچلدیغی .

(اونجی) خثعم قبیله‌سندن برقادین هیچ لاقردی سویلامز برچوجق کتوردکده حضرت رسالت افندمز صو کتورده‌رك اغزینی چالقاتدیروب واللرینی یقایوب چوجغی قادینه ویردیکی وصو ویر دیو امر بیوروب صوبی ایچدکده چوجغی سس بیوره‌رق چوجق درحال کسب صحت ایدوب مؤخراً عصرینك اعقل وارشدی اولدیغی .

(اون برنجی) برقادین مجنون اولان اوغلی کتوروب حضرت رسالتدن شفایاب اولمسنی استرحام ونیاز ایده‌رك جناب رسالتپناه دخی کوکسنی مسح بیوردقلرنده درحال چوجغك آغزندن برطاقم صالیه‌لر ظهور ایده‌رك قوصمسی تکمیلنده افاقت بولدیغی .

(اون ایکنجی) انس بن مالك حضرتلرینك والده‌سی اوغلو ایچون دعا ایتملرینی حضرت رسالتدن نیاز ایدوب حضرت فخر کائنات دخی انسك مالی واولادینی تکثیر ایت دیو دعا بیوردقلرنده حضرت انس بی‌حساب ماله مالك وولدینك ولدی حسابیله یوز قدر اولاده صاحب اولدیغی .

دها نیجه نیجه معجزات باهره‌لری وار ایسه‌ده

معلومات تفصیلیه آلمق استیان کتب مطوله‌یه مراجعت بیوره .

{ حکمت بعثت نبوی }

حضرت رسالت افندمزك ظهورلری برمقتضای حکمت سبحانی ناسك طریق مستقیمه اهتدایه اشد احتیاج ایله محتاج اولدیغی وقته تصادف ایتدی شویله‌که اهالیٔ دنیانك برقسم اعظمی یعنی عرب واوروپانك طرف شمالی اهالیسی و آسیانك چین وتاتارستان حوالیسی و آفریقانك سواحل شرقیه وغربیه‌سی بتلره پرستش ایدرلر وعجملر ایکی الهه عبادت ایتدکاری کبی انالرینی وقزلرینی وطیٔ ایدرلر وترکلر تحریمك بلاد وتعذیب عباددن خالی اولمزلر وهندلولر اوکوزه عبادت وحجر وشجره سجده ایدرلر ایدی ویهودیلر دینلرینی اکاذیب ومفتریات ایله طولدرمش وطوائف نصارا ایسه اللهی اوچ طانیمق وخاچه عبادت ایتمك کبی برطاقم عقائد فاسده ایله دینلرینی قارشدرمشلر ایدی جناب حکیم مطلق جل وعلا حضرتلری اشته طوائف مذکوره‌نك بطلان عقایدینی اظهار ایچون حضرت محمد صلی الله

علیه وسلم افندمزی بعث ایلیوب طریق مستقیمی کوستردی السلام علی من اتبع الهدی .

(چهاریار کزین) حضرت پیغمبردن صکره بین الامة افضل ناس حضرت (ابابکر) در اندن صکره حضرت (عمر) صکره حضرت (عثمان) اندن صکره حضرت (علی) صحابهٔ کراملک جمله‌سی صدق اخلاص ایله جناب حقه عبادت ایتدیلر وبزلر دخی بربرندن فرق ایتمیه‌رك جمله‌سنی سورز وجمله‌سنی خیر ایله یاد ایدرز .

(رضوان الله تعالی علیهم اجمعین)

وحضرت عایشه افضل نساء مؤمنیندر :

حضرت ابابکرك (رضی الله عنه) خلافتلری ایکی سنه اوچ آی یکرمی کون اولوب بومدت ظرفنده عجمستانك بعض محللرینی وبصره‌یی ودمشقی وسوریه ولایتندن دها بعض نواحی‌نی فتح وتسخیر ایلدی حضرت ابابکرك اسم شریفلری (عبدالله ابن ابی قحافه) در وهجرتك اون اوچنجی سنه‌سنده جمادی الاخرك یکرمی ایکنجی جمعه کیجه‌سی بین العشاء والمغرب وفات ایدوب جنب رسول اللهه دفن اولندی .

حضرت عمرك (رضی الله عنه) خلافتلری اون سنه آلتی آی درت کون اولوب بو مدت ظرفنده سوریه ولایتی حلب ولایتنك نواحی وملحقاتنی وتوابعیله برابر جمیع ممالك مصریه‌یی ونوبه ولایتنی وطرابلس غربی واورفه ودیار بکر وجزیره وحوالی ونواحیسنی وبلاد فارسی وولایت مغربدن خیلی محللری فتح وضبط ایتدیلر هجرتك یکرمی اوچنجی سنه‌سنده ذی الحجه‌نك یکرمی التنجی کونی صباحلین مغیرة بن شعبه‌نك فیروز اسمنده برکوله‌سی مسجدده نماز قیلارکن اوچ یردن مجروح ایتمکله سلخ ذی الحجه‌ده متأثراً وفات ایتدی وابی بکر الصدیقك یاننه دفن اولندی .

حضرت عثمان (رضی الله عنه) اون برسنه ایکی آی اون سکز کون خلافت ایدوب بو مدت ظرفنده طرف غربیدن حدود فاسه وطرف شرقیدن حدود چینیه‌یه قدر اکثر ممالك وبلدان ایادیء اسلامیانه کچدی هجرتك اوتوز بشنجی سنه‌سی ذی الحجه‌نك اون سکزنجی کونی بعد الصلاة خانهٔ سعادتلرنده اوتوروب مصحف شریف تلاوت ایدرکن وسورهٔ آل عمراندن استعیذبالله (الذین قال لهم الناس ان الناس قدجمعوا لکم فاخشوهم فزادهم ایمانا

وقالوا حسبنا الله ونعم الوكيل) آيتی اوقوركن زمرهٔ بغاتدن سواد حجران اصبحی ورومان بن سرحان كيروب شمشير وخنجر ايله اوراق خون شهادتلری (فسيكفيكهم الله وهو السميع العليم) آيتی اوزرينه طاملامشدر بعدالعصر وفات ايدوب بقيعده حش كوكب نام محله دفن اولنديلر .

حضرت علی (رضی الله عنه) درت سنه اون آی بركون خلافت ايدوب انلرك وقت سعادتلرنده صفين ونهروان محاربه‌لری كبی تفرقهٔ شوكت اسلاميه‌يه سبب اولان وقايع متعدده‌نك ظهوری اعلان كلمة الله ايچون فتح ممالكه ميدان ويرمدی ايسه‌ده ذات شريفلری اومدت ظرفنده دين مبين اسلاميه‌نك پك چوق خدمات مبرورەسنده بولنديلر حضرت علی‌يی شهيد ايدن ابن ملجم لعين ايدی ارقداشلرتی دخی برك بن عبدالله التميمی وعمرو بن بكر السعدی ايدی بونلردن برك معاويه‌يی وعمرو بن بكر عمرو بن عاصی قتله متعهد اولمشلر ايسه‌ده اونلر موفق اوله‌ميه‌رق يالكز ابن ملجم لعين اجرای خباثته ميدان بولمشدر حضرت علينك مرقدی بعضيلر كوفه‌ده بعضيلر نجفده‌در ديرلر

کندولری وفاتلرندن اقدم مزارلرینك ستر اولنمسنی حسنین افندیلرمزه وصیت بیورمشلردر هجرتك قرقنجی سنه‌سی رمضانك یکرمی برنجی جمعه کیجه‌سی یاره‌لنه‌رق اوچنجی بازار کیجه‌سی وفات ایتمشلردر حضرت علینك اوتوز التی اولادی وجوده کلوب اون سکزی اوغلان اون سکزی قزدر کندولردن صکره امام حسن امام محمد حنفی ابوبکر محمد اصغر عمر عثمان عون جعفر عبدالله عباس قالوب بونلردن آلتیسی کربلاده امام حسین ایله شهید اولمشدر وامام حسن ایله امام حسین حضرت فاطمه‌دن وجوده کلدکلری وحضرت رسالتپناه افندمزك حفید مکرملری بولندقلری جهتله سائر اولادندن افضلدرلر واون ایکی امامك بری امام حسن اولوب قصوری امام حسین اولادیدرکه بروجه زیر تعداد اولنور امام حسن بن علی امام حسین بن علی زین العابدین بن حسین محمد باقر بن زین العابدین جعفر صادق بن باقر موسی کاظم بن جعفر صادق علی رضا بن موسی کاظم محمد تقی بن علی رضا علی الهادی بن محمد تقی حسن عسکری بن علی الهادی محمد مهدی بن حسن عسکری .

حضرت ابا بکر جناب رسالته کریمه‌لری عائشهٔ صدیقه‌یی وحضرت عمر کریمه‌سی حفصه‌یی ویردیلر وحضرت عثمان فخر عالم افندیمزك کریمه‌سی رقیه وانك وفاتنده دیکر کریمه‌لری ام کلثومی تزوج ایتدیلر وحضرت علی جناب رسالتمأب افندمزك عمزاده‌لری اولدیغی کبی کریمهٔ محترمه‌لری فاطمه‌یی دخی تزویج ایتدیلر وحضرت عمر حضرت علینك حضرت فاطمه‌دن متولده ام کلثوم نام کریمه‌سنی تزوج ایتدیلر .

(بشنجی آخرته اینانمق) اولدکدن صکره جمیع اجزای اصلیه‌سیله انسان دیریله‌جکدر وروح جسده اعاده قلنه‌جقدر وحساب ومیزان وجنت وجهنم وشفاعت انبیا وعذاب وصراط وکوثر وسؤال منکر ونکیر وهرکسك دفتر اعمالنك اوقونمسی حقدر وآخرت زمانی نهایتسز بر زماندن عبارتدر ویوم آخرتدن مراد جمیع موتا تکرار احیا اولنوب هرکسك قبرلرندن قالقمسی وجمله‌سی میدان محشرده جمع اولمسی ودفتر اعماللرینك یدلرینه ویرلمسی ومحاسبه اولنمسی وسیئات وحسناتنك وزن اولنمسی وصراطدن کچیلمسی واهل جنت جنته واهل جهنم جهنمه کیروب ثواب ابدی وعذاب سرمدیی کورملریدر .

میزان دیمك عمللرك مقـدارینی تعیین دیمکدر مصلحه سنی جنـاب حق بیلور بز مؤمنه کنـاه ضرر ویرمز وجهنمـه کیرمز دیمز ودنیـادن مؤمن ایکن فاسـق اولەرق جیقسەده ینه مؤمن اولان جهنمده مخلد قالور دیمز و حسنـاتمز مقبول سیـاتمز مغفوردە دیمز لکن هر کیمکه اخلاص ونیـت وجمیع شرائطیـله ریا وسمعه وعجب اولمقسزین اعمـالی حسنه ایشـلر ایسه وکفر وارتداددن بربلەده عمل مذکوری ابطال ایتمزسه (ارتکاب کبـائر اهل سـنت عنده طـاعاتی افسـاد وثوابی ابطـال ایتمز) دنیـادن مؤمن اولەرق جیقدیغی حالده الله تعـالی حضرتلری انك عملی ضـایع ایتمز وبلکه قبول ایدوب آنی مثاب ایدر .

وشرك وکفرك غیری اولەرق سیئـات ایشلیوبده سیئاتندن توبه ایتمیەرك فسقنه مصر وفقط مؤمن اولدیغی حالده وفات ایدرسـه اول فاسـق مشیئت الهیەیه محولدر دیلرسه عدلی اجرا ایدرك نار ایله معذب ایدر صکره اخراج ایدر ودیلرسه عفو ایدر اصلا آنی نار ایله معذب ایتمز .

وبر عملده ریا (الله رضاسی ایچـون اولمیوب بلکه نـاسـك حسن نظرینی قزانمق ایچون عبـادت واعمالی

اظهـار ایتمك) اولدیغی وقتـده ریا اول عملك اجرنی ابطال ایدر و کذلك عجبده (نامـلك حسن نظرینی قزانمق ایچون اولمیوب اللهك امرینی ادا و اجرا ایتمك ایچون ایسه‌ده لکن کندی اعمالنی تذکر ایدوب مغرور اولمق) ابطال ایدر .

والله تعالی دار آخرتده کوریلور و مؤمنلر جنتدن کوزلریله جناب حقی هیچ بر شیئه بکزمدیکی و کیفیتدن عاری اولدیغی حالده کوررلر .

و یوم آخرتده هر کسك دشمنلریله حسابی رؤیت اولنه‌رق قصاصلری اجرا اولنه‌جقدر و مظلومك ظالمدن حقی النه‌جقدر و عدالت الهیه یرینی بوله‌جقدر .

و جنت یعنی دار ثواب و نار یعنی دارعقاب دائمدرلر و الیوم مخلوقلردر و جناب حقك عقـاب و ثوابی هیچ بر وقتده فنا بولمز .

و الله تعالی دیلدیکنه فضلیله هدایت احسـان ایدر و مخذولك معصیت اوزرینه عقوبتی حقـدر و عدلدر بونده ظلم یوقدر زیرا ظلم تملك غیری‌یه وضع اولنان شـیده اولور الله تعـالی ایسـه ملکنده تصرف ایدر غیریده دکل و قبرده روحك جسـده اعاده‌سی حقدر

وارادت وقدرت وكسب وسائر اوصاف واخلاقيله يازمشدر و بلا وصف و بلا سبب وقوعنه حكم مجرد ايله برشى يازمدى مثلا زيد مؤمن اولسون وعمر وكافر اولسون ديو يازمدى اكر بويله يازسه ايدى زيد ايمان اوزره وعمرو كفر اوزره مجبور اولمق لازم كلوردى و بوصورتده جناب حق قوللرينه ظلم ايتمش اولوردى حاشا زيرا الله تعالى وقوعيله حكم ايتديكيله اوايش البته واقع اولور ولكن يازدى كه زيد اختياريله وقدرتيله مؤمن اولور وايمانى مراد ايدر كفرى مراد ايتمز ويازدى كه عمر واختيارى وقدرتيله كافراولوروكفرى مراد ايدر ايمانى مراد ايتمز .

وقضا وقدرت ومشيت جناب حقك ازلده بلا كيف صفاتيدر .

الله تعالى معدومى حال عدمنده معدوم بيلور وانك نصل موجود اوله جغنى ده بيلور وموجودى حال وجودنده موجود بيلور وانك نصل فانى اوله جغنيده بيلور قائمى حال قيامنده قائم بيلور واوتورديغى وقتده آنى حال قعودنده قاعد بيلور علمى تغير ايتمكسزين وياخود دها اكا يكيدن علم كلمكسزين چونكه تغير

واختلاف مخلوقده اولور الله تعالى اشيايى علم قديم ازليسيله بيلور علم متجدد ايله دكل و اشيانك تغير واختلاف وحدوثيله علم لله تغيرايتمز علم الله واحددر معلومات متعدده‌دور جناب حق خالق سليم يعنى دنياده كسب ايتدكلرى كفر وايماندن خالى اولەرق خالق ايتدى صكره عقل ايله بلوغلرنده ايمان وطاعت ايله امر و كفر وعصياندن نهى ايتدى صكره فعل اختيارىسى وانكار وعناديله كافر زمره‌سنه لاحق اولدى واشته بوانكار وجحود انلرك خذلاننه سبب اولدى وفعل اختياريسى ولسان ايله اقرار وقلب ايله تصديق ايله ايمان ايتدى واقرار وتصديق الله تعالينك اكا توفيق ونصرتنه سبب اولدى .

ونوع بنى بشر آدم عليه السلامك صلبندن چقديغيله جناب حق انلره عقل ويردى وايمان ايله امر و كفردن نهى ايتدى و آنك ربوبيتنى اقرار ايتديلر وبونلر ايچون اول اقرار ايمان اولدى اشته ذريت آدم بو فطرت ايمان اوزره تولد ايلرلر بوندن صكره كافر اولانلر ايمان فطريى بعدالبلوغ اختيارلريله اكتساب ايتدكلرى كفرايله تبديل وتغيير ايتديلر دار تكليفه خروج وعاقل

اولدقدنصکره ایمان وتصدیق ایدنلر یوم میثاقده حاصل اولان ایمان فطریلری اوزرینه ثابت ومداوم قالدیلر والله تعالی کفر وایمانی عبدك قلبنده جبر واکراه طریقیله خلق ایتمز بلکه عبدك اختیاری ورضاسی ومحبتی ایله خلق ایدر کورمزمیسك که ایمان مؤمنه محبوبدر وکفر مکروه ومبغوض ومنفوردر وکافر ایسه عکسیدر دیمك که هرکس طوتدیغی طریقدن ممنون وانی رضاسیله ایدنمیدر والله تعالی خالق ایمان کسبی ایله مؤمن ویاکافر خلق ایتمز بلکه الله تعالی اشخاص خلق ایتدی کفر وایمان عبدك افعالیدر والله تعالی حال کفرنده کافری کافر بیلور وبوندن صکره ایمان ایدرسه حال ایماننده آنی مؤمن بیلور واکا محبت ایدر علم وصفتی تغیر ایتمکسزین حرکت وسکوندن اولان جمیع افعال عباد حقیقة عبادك کسبیدر والله تعالی اول حرکت وسکونك خالقیدر جملهسی الله تعالینك مشیتی وعلمی وقضاسی وقدریلهدر وعباد اوزرینه واجب اولان عبادات کلیسی الله تعالینك امریله ومحبتیله ورضاسیله وعلمیله ومشیتیله وقضا وتقدیریلهدر .

ومعاصینك کلیسی الله تعالینك علمی وقضاسی وتقدیری

ومشیتی ایله ایسه‌ده محبتی ورضاسی وقضاسی وتقدیری وحکمی وتخلیقی وعلمی وتوفیقی ولوح محفوظده کتابتی ایله‌در اما قضائل امریله اولمیوب لکن مشیتی ومحبتی ورضاسی وتقدیری وحکمی وعلمی وتوفیقی وتخلیقی ولوح محفوظده کتابتی ایله‌در واما معصیت الله تعالینک امریله دکلدر لکن مشیتیله در محبتیله دکلدر قضاسیله‌در ورضاسیله دکلدر لکن تقدیریله وتخلیقیله‌در وتوفیقیله دکلدر لکن خذلانیله یعنی اکا عون ونصرتی ترک ایتمسیله‌در وعلمی ولوح محفوظده کتابتی ایله‌در .

ارادهٔ جزئیه

والله تعالی قوللرینه فعل ایشلمکه وردیکی قدرت فعل ایله بیله‌در فعلدن اول وصکره دکلدر اکر قدرت فعلدن اول اولسیدی قول وقت حاجتده الله تعالیدن مستغنی اولمق لازمکلوردی اکر قدرت مذکوره فعلدن صکره اولسیدی محال واقع اولوردی زیرا قدرتسز وطاقتسز فعل حاصل اولمق لازمکلور بو ایسه محالدر وقدرتک فعلدن اول اولمسی دخی کذلک محالدر وانسان

افعال اختیاریه سنده ارادهٔ جزئیه سنی بر مقدور جانبنه صرف ایدوب کاسب اولور والله تعالی اول مقدوری خلق ایدوب مقدور مذکور دخی قدرت تحتنده داخل اولمش اولور اشته بو سببله عبدك قدرتی کاسبه والله تعالینك قدرتی خالقه‌در وذات الوهیتدن ظهور ایدن جمیع افعالی علم وارادهٔ ازلیه‌سنه موافق اوله‌رق اسبابه ربط وتعلیق بیورمشدرکه بو ارتباطده حکمت الهیه‌سنه مبنیدر الله تعالی افعال عبادی خالقدر وجمیع موجوداتك خالقی اولدر اندن غیری خالق یوقدر لکن عباد ایچون اختیارات جزئیه وارادات قلبیه واردرکه طاعاته ومعاصی‌یه تعلق ایتمکه قابلدر و بو ارادات جزئیه‌نك خارجده وجودی یوقدرکه خلق وایجاده محتاج اوله زیرا خلق معدومی ایجاد ایتمکه دیرلر برنسنه‌که موجود اولمیه مخلوق دخی دکلدر اول ارادهٔ جزئیه‌یی مراد ایدن خالقی اولمق لازم کلمز الله تعالی عبددن بو ارادهٔ جزئیه‌یی عبدك افعال اختیاریه‌سنی خلق وایجاده شرط عادی قلمشدر وافعال عباد الله تعالینك علمی واراده‌سی وتقدیری ولوح محفوظده کتبی ایله اولمسی افعالك عبددن صدوری جبرایله اولمسنی اقتضا ایتمز وبالجمله الله تعالی عبدك فعلنی خالقدر وعبد کاسبدر تحقیقی

بودركه عبد قدرتنى و ارادهسنى فعل جانبنه صرف ايتمكه كسب ديرلر بو صرف عقيدنده الله تعالينك فعلى ايجاد ايتمسنه خالق ديرلر مقدور واحد ايكى قدرت تحتنده داخل اولمش اولور لكن جهتلر مختلفدر يعنى بر فعل مقدور اللهدر ايجاد جهتيله مقدور عبددر كسب جهتيله و بعضيلر فرق ايدوب ديرلركه كسب آلت ايله واقعدر خلق آلت ايله دكلدر و كسب محلى قدرتنده واقع خلق محل قدرتنده واقع دكلدر و كسب ايله قادر منفرد اوله مز اما خلق ايله قادر منفرد اولور لكن عبدك صرف قدرت ايتمسنه كسب ديدكلرى الله تعالى فعلى خلق ايدرسه دراكر ايتمزسه كسب ديمز كسب ذاتا خالق اوزرينه مقدمدر اما وصفاً مؤخردر اشته بو ذكر اولنان مسائل اعتقاديه اهل سنت و جماعتك سالك اولديغى مذهب حق اوزرهدر .

{ اعتقادده صاحب مذهب بولنان ابو منصور }
{ ماتريدى ايله ابو الحسن اشعرينك }
{ تاريخ ظهورلرى }

اعتقادده امامز ابو منصور ماتريدى (محمد بن محمود) دركه

بخاراده کائن سمرقندده ظهور ایتمشدر اهل سنت اعتقادینی
احیا ایتمکه سعی جمیل ایدوب اهل بغی و ضلالی رد
والزامده کتب عدیده تصنیف ایتمشدر اوچیوز اوچ
سنه‌سنده سمرقندده رحلت ایلدی و کندولری حنفی
مذهبدر وابوالحسن (علی بن اسماعیل) الاشعری که ابوموسی
الاشعری نسلندندر اولدخی اهل سنت وجماعتك رئیسلرندن
واماملرندندر و بصره ده تولد ایتمشلردر و شافعی مذهبی
اوزره‌در امام ماتریدی ایله اختلافلری انجق بر قاچ
مسئله‌ده‌در اوچیوز یکرمی درت سنه‌سنده وفات ایتمشدر .

{ باب العمل }

(عمله یعنی مسلمان اولان کمسه‌نك یاپمسی لازم‌اولان
شیلره دائر مسئله‌لر) عمله دائر اولان مسئله‌لرده باشلوجه
ایکی قسمدن عبارتدر بر قسمی سیاسیات و قسم دیکری
عبادات و طاعاتدن بحث ایدر بز بوراده برنجی قسمدن
بحث ایتمیه‌رك یالکز ایکنجی قسمی بیان ایدرز .

{ اوامر ونواهینك تعریفی }

معلوم اوله‌که عمل اوچدر (فریضه، فضیله، معصیه) در

فریضه جناب حقك فرض ایتدیکی عملر ایله واجبلر وفضیله سنت ومستحب ومعصیت حرام ومکروه کبی شیلردر .

(فرض) اولدرکه انی الله تعالی بیورمش وشبهه‌سز دلیل ایله بللو اولمش اوله آبدست الق وجنبلکدن غسل ایتمك وبش وقت نماز قیلمق وروضان اورجن طوتمق وزنکینلر ایچون زکات ویرمك وحج ایتمك کبی .

(واجب) اولدرکه انی الله تعالی بیورمش لکن شبهه‌لو دلیل ایله بللو اولمش اوله یعنی اول دلیلك دلالتی قطعی اولمیه بلکه آخره احتمالی اوله وترنمازی قیلمق وغنی اولانلره قربان بیرامنده قربان کسملك ورمضان بیرامنده فطره ویرمك کبی .

(سنت) اولدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم انی اکثر زماننده ایشلمش اوله مسواك طوتمق وجماعت ایله نماز قیلمق کبی .

(مستحب) اولدرکه رسول الله آنی بر یا ایکی یا دها زیاده کره ایشلمش اوله اما اکثر حالده ترك ایتمش اوله نافله نماز قیلمق ونافله اورج طوتمق ونافله صدقه ویرمك کبی .

(حرام) اولدركه الله تعالى اندن دليل قطعى ايله نهى ايتمش اوله ناحق يره آدم اولدرمك خنزير اتى يمك وزنا ايتمك وشراب ايچمك كبى .

(مكروه) اولدركه الله تعالى اندن دليل قطعى ايله نهى ايتماش ايسه‌ده نهيى اشراب ايدر آثار واستدلالات بولنوب ونهى اوزرينه دخى اجماع امت واتفاق علما واقع اوله آت اتى يمك وتوتون ايچمك كبى .

مسلمان اولان كمسنه بالاده اعتقاد بحثنده ذكر اولنان التى شيئه تفرعا ايله برابر اينانديقدنصكره آتى الذكر بش شرط دخى كندوسنده بولنمليدر .

(برنجيسى كلمهٔ توحيدى تكلم ايتمك) يعنى (لا اله الا الله محمد رسول الله) ديمكدر معناسى جميع ماسوادن غناء مطلق ايله مستغنى وجمله ماعدا اكا افتقار كلى ايله مفتقر كمسنه‌لر يوقدر الحق برالله تعالى واردر وحضرت محمد دخى اوبرلكينى اعتراف ايتديكمز جناب حقك رسولى وايلچيسدر .

(ايكنجيسى نماز قيلمق) نمازفرض اولديغنى اثبات ايدن بك چوق آيات كريمه واحاديث شريفه واردر وقرآن كريمده مذكور صلاتدن مراد بش

وقتده هیئت مسنونه اوزره ادا اولنان ارکان معلومه ومخصوصه‌در .

نمازه باشلامزدن اول نمازقیلمق مسلمانه بدی‌شی فرضدر (برنجیسی حدثدن طهارت) یعنی جنب ویا ابدستسزلکدن تمزلنملك بعده صو بولنوب استعماله قدرت اولان محلده غسل لازم اولدیسه غسل ابدست لازم اولدیسه ابدست المق وصو بولنمیوب یاخود استعماله قدرت اولمیان محلده دخی تیمم ایتمکدر .

(غسل ایتمك) غسلك فرضی اوچدر برنجی اغزی ایکنجی بورنی اوچنجی سائر برنی یقامق بواوچی یقاندقده انسان پاك وطاهر اولور فقط مسنون اولان یعنی سنت شریفه اوزره اولان طهارتده اولا اللرنی یقایوب استنجا یرلرنی وسائر محلده نجاست وارایسه اونلری پاك ایدوب وابدست الدقدنصکره جمیع اعضایی اوچر کره یقامقدر وبرنجی دفعه‌سنده الیله اومق دخی سنتدر (غسل ایجاب ایدن حاللر) منینك شهوتله محلندن قوپوب عضو معهوددن چیقمسی سنت محلنك حی اولان انسانزبالغ‌ملك یا بلوغه‌قریبك شهوت محللرینه دخولی عورتلرك حیض ویا نفاسلرینك تمام اولمسی طونسده ویا کوملکنده منی بولنمسیدر .

(ابدست المق) ابدستك فرضى درتدر برنجى يوزينى ایکنجى اللرينى دیرسكلريله برابر يیقامق اوچنجى باشنك دورت بلوكندن برینى مسح ايلمك دردنجى اياقلرینى طوپوقلريله برابر يیقامق (صورت) مسنونه سى بسمله ايله اللرينى يیقايوب مسواكلندكدنصكره اغزينى وبورننى اوچر كره يیقايوب بعده صره سيله باشنه مسحدن ماعداسنى اوچر كره يیقامق وبعض وقتده باشنى تمام مسح ايتمك و پرمقلرينك و صقالينك ارالرينى خلاللامق و قولاقلرينك ايچنى شهادت پرمغنك ايچى ايله واردينى باش پارمغنك ايچى ايله مسح ايتمكدر ودخى باقى قالان اوچ پارمقلرينك أرقه سيله بوينى مسح واللرنده واياقلرنده صاغ يانندن باشلمق مستحبدر .

ابدستى بوزان شيلر اوكدن ويا اردن چيقان شى اردن كلن يل وهر عضودن چيقان قانك واريننك وصارى صويك اقمسى واغز طولوسى (بلغم اولورسه ضررى يوقدر) قوصمق عادتا وياخود طيانوب (طیاندیغی شى الندقده دوشر ايسه) اويومق بايلمق سرخوش اولمق نماز اراسنده يانندهاولان كمسنه

ایشیده‌جك قدر کوملسی بالغ اولان کیمسه‌نك آلت تناسلنك آخر کمسنه‌نك شهوت محللرینه طوقونمسی .

ایاق قابلری اوزرینه مسح ایتمك کرك مست وکرك مست کبی طپوقلرینه قدر ستر ایده‌جك واچروسندن صو کچمیه‌جك سائر ایاق قابلری اوزرینه مسح جائزدر ایاقلرینی ییقایوب مستلرینی ویا ایاق قابلرینی کییان کمسنه‌دن ابدستی بوزاجق برشی صادر اولدیغی حالده کندی مملکتنده ویاخود مملکتنه یقین بریرده ایسه ویاخود یولجی اولدیغی مملکتده اون بش کون ویا دها زیاده اکلنه‌جك ایسه اوابدستی بوزدیغی وقتدن ایرتسی وقته قدر مسح ایدر وقرەده یورومکله ودکزده اعتدال هوا ایله قیصه کونلردن اویله‌یه قدر اوچ کونلك یرکیدن وبرده کیتدیکی محلده اون بش کون اکلنمکی نیت ایتمیان کمسنه یولجی دیمك اولمغله ابدستی بوزدیغی وقتدن اوچ کون اوچ کیجه تمامنه قدر مسح ایدر ومسحده فرض اولان مستلرك اوزرینه اوچ پارمق مقداریدر صورت مسنونه‌سی ایاقلرینك پارمقلری طرفندن مستلرك بوغازینه طوغری پارمقلرینی اچارق واللرینك ایانی طوقوندرمقسزین واللرینی اشاغی یوقاری

حركت ایتدیرمکسزین برکر مسح ایتمکدر ومستلرك برندن بریرده یا بشقه یرلرده طولا وعرضا اوچ پارمق مقداری اچیق اولسه مسح ایتمك جائز اولمز ومست اوزرینه کییلان چزمه اوزرینه‌ده مسح جائز اولور اکر ایاقلرینی یقادیغی وقت ابدست بوزلمدن کیوب وچزمه‌لرده پاك ایسه وقیریق وچیقیق ویاره صارغیلرینی چوزوب التنی یقامقده ویا مسح ایتمکده ضرر اوله‌جغی معلوم اولورسه صارغی اوزرینه مسح جائزدر بغلندیغی وقت ابدستلو اولمق لازم دکلدر بر ایاغنده یاره ویا قریق ویاچیقیق اولوب صارغی اوزرینه مسح ایله دیکر ایاغنك مستی اوزرینه مسح جائز اولمز یقامق لازمدر اکر یالکز بر ایاغی وار ایسه آنك اوزرینه مسح ایتمك جائزدر .

(تیمم ایتمك) ابدست ویا غسل لازم اولدیغی محلده صو بولنمیوب درت بیك ادیم اوزاق اولسه ویاخود صو از اولوب کندی ویا حیوانی صوسز قالمسندن قورقسه ویاخود صویه وصلتدن ویا استعمالدن عاجز اولسه ابدست ویاغسل یرینه تیمم ایدوب حدثدن طهارتله مشروط اولان عملردن دیلدیکنی ایشلر .

(تیمم اصولی) تیمم ایده‌جك کمسه اولا نیت ایلیه وصکره اللرینی بر کره طپراق ویا طپراق جنسندن بر شیئه اورروب اللری توز اولور ایسه سیلکوب یوزینی قپلیو مسح ایده صکره بر کره دها اورروب صول الیله صاغ الینك پرمقلرینك اوجلرندن دیرسکینه دك مسح ایده قولنك ایچنده وطیشنده اصلا مسحدن خالی بر یر قالمیه صاغ الیله دخی صول قولنه بویله مسح ایلیه وا کر ابدست الندیغی تقدیرجه جنازه ویا بیرام نمازلری فوت اوله‌جق ایسه تیمم ایله قیلنمق جائزدر وتیمم صوینی استعماله قدرتله وابدستی بوزان شیلر ایله بوزیلور .

(ایکنجیسی نجاستدن طهارت) نجاستدن طهارت دیمك نمازه مانع اولان نجاستدن پاك اولمقدر نمازه باشلامدن بدنده و کیندیکی شیده ونماز قیلدیغی یرده درهمدن زیاده یعنی شراب وبول کبی مانع اولنلردن ال ایاسندن زیاده یره اصابت ایتدیسه وقاذورات کبی جثه‌لی نجاستده درهم اغرندن زیاده اولورسه کرك طونی بر یرده اولسون وکرك بشقه بشقه یرلرده اولسون پاك ایلمك فرضدر ودخی نجاست اصابت ایدن شی اکر بر قاب ایچنده یقانور ایسه هر بر دفعه‌سنده طمله‌سی

کسیلنجیه دکین صیقارق اوچ دفعه ییقامغله پاك اولور صابون وصابون کبی بر شیئه محتاج دکلدر صیقلمق ممکن اولمیان شیده هر دفعه سنده قورتمق لازم اولور واکر اوزرندن صو آقارق ییقانور ایسه صیقمق ویا قورتمق لازم دکلدر وبللور شیشه اوچ کره ییقانوب اثر نجاست قالمسه پاك اولور ونجاست چیقان یرك اطرافی درهمدن زیاده تجاوز ایدرسه صو ایله استنجا فرض اولور ساده چیقدیغی یرده اولور ایسه صو ایله استنجا سنت اولور وابدست بوزدقدنصکره (استبرا) واجبدر فقط اولا آلتنده یاشلق کورنمیه جك قدر بریره مسح ایتمك صکرده استبرایه مباشرت ایلملك لازمدر (استبرا) بولدن بری اولمق دیمکدر وبونك اصولیده کتب فقهیه ده بیان اولندیغی اوزره صول الیله صیغالیه رق ظاهر اولان بولی برمغنك اوجیله الوب برطرفه سیلمليدر فقط بواستبرایی ممثالرك حوليسنده ویاخود تنها بر محلده ایتمليدر بازار وچارشو کبی غلبه لك محللرده هرکسه قارشو یاپمامليدر چونکه حضرت علی کرم الله وجهه ورضی الله عنه افندمز (ادب المرأ اولی من ذهبه) بیورمشلردر (کشینك

تربیه‌لی واهل ادب اولمسی زنکین اولمسندن خیرلودر)
دیکدر اشته انسانك قدر واعتباری عقل وفراستله اولدیغی
کبی شرف وافتخاری دخی حیا وحجاب وکمال اداب ایله
اوله‌جغی آکلاشلدیغندن بویله هر کسك نفرتنی اقتضا
وتعییب وذمنی ایجاب ایدن شیلردن اجتناب ایتمك حاصلی
شریعته واداب وشرف انسانیته مخالف اولان افعال کریهه‌دن
صاقنمق هر آدمه لازم وخصوصیله اسلامه هر حالده فرض
و واجبدر .

(اوچنجی ستر عورت) ستر عورت کوبکی التندن
دیزلرینه قدر اورتمك بر قراکلق کیجه‌ده دخی لازمدر
حره اولمیان عورتلره ارقه‌سنی وقارننی ویانلرینی دخی ستر
لازمدر وحره اولان خانونلره یوزی والنك ایچی وایاقلرندن
ماعداسنی ستر لازمدر وقدرتی اولدیغی قدر کوزلجه لباس ایله
ادای صلات مستحبدر .

(دردنجی استقبال قبله) استقبال قبله دیمك کعبهٔ مکرمه
حضور و معاینه‌سنده اولان کمسه‌نك عینی کعبه یه
وکعبهٔ مکرمه حضور ومعاینه‌سنده اولمیان کمسه‌نك کعبه‌نك
اولدیغی جهته یونلمسیدر و قبله نه طرفده اولدیغنی
بیله‌میوب و سؤال ایده‌جك کمسه بولنمسه رأیی نه‌طرفه

حكم ايدرسه او طرفه توجه ايدر نمازك ايچنده ايكن خطاسی
ظاهر اولسه ياخود رأيی بشقه طرفه تحول ايلسه نمازك
ايچنده او طرفه دونر و نمازی بوزلماز باقيسنی ده دونديكی
طرفه قيلار .

(بشنجی نمازك وقتلری) فرض اولان نمازلرك
شرعده وقت معينی واردر نمازی ادا اولوقتك ايچنده
اولمق شرطدر و اندن نمازی چيقارمق جائز دكلدر
بر مانعله وقتندن چيقديغی حالده وقيلديغی صورتده ادا
ايتمش اولمز بلكه قضا ايتمش اولور امدی (صباح) نمازينك
وقتی اطراف آچيلدقدن كونش طوغنجه يه قدردر
(اويله) نمازينك وقتی زوالدن يعنی هر بر شيئك
كولكه سی قيصالمقده نهايت بولدقدن صكره ارتمغه
باشلمه سندن تا كولكه سی ايكی قات اولنجه دار
و (ايكندی) نمازينك وقتی اويله نك وقتی تمام اولديغندن
كونش غروب ايدنجه يه قدردر (يعنی كونشك غروبنه
بر چاريك قالنجه يه دكيندر چونكه حكمت طبيعيه
اقتضاسنجه ده كونش افقی تجاوز ايتدكدنصكره هوای
نسيمی ياخود كرهٔ مادن عكس شعاعله ينه كورينور حالبوكه
اقشام نمازی افقی تجاوز ايتدكده در وحتی الك ايچون شو

برجاریك مدتده نماز قیلنمز (اقشــام) نمازینــك وقتی
غروبدن بیاضاق غائب اولنجیه قدر (یاتسـو) نمازینـك
وقتی بیـاضاق غائب اولدیغنــدن صباح نمازینــك وقتی
کیرنجه‌یه‌دك کونش طوغرکن وزوالده ایکن وغروب ایدرکن
فرض وواجب اولان نمازلری قیلمق جائز دکلدر مکرکه
قیلدیغی اوکونك ایکندی نمازی اولورســه کونش غروب
ایدرکن قلنمسی صحیحدر .

(التنجیسی نیت) نیت اولدرکه قیــله‌جغی نماز بش
وقت فرضـلرندن قنغیـسی اولــدیغنی ملاحظه ایدرك
الله تعالینك رضاسیچون اداسنی قلبله قصد ایتمكدر لسان
ایله سویلنمسیده مستحبدر امامه اقتدا ایده‌جك ایسه نیتنده
امامه اویمغی دخی قصــد لازمدر ونیت ایله افتتــاح
تكبیرینك اراسنده نمازه متعلق اولمیان عمل ایشلنمامیدر
(یدنجیسی تحریمه) تحریمه دیمك نمازك ابتداسـنده
حق تعـالی یه انجق تعظیم افاده ایدوب بشقه برشـیئه
دلالت ایتمین لفظدر (الله اكبر) كبی فقط (الله اكبر) ایله
باشلمق واجبدر الفاظ سائره ایله باشلمق كراهت تحریمه ایله
مكروهــدر بو یدی شی نمازه باشـلمزدن اول بولنمق
فرضدر ولازمدر وافتتـاح تكبیرنده اركككره ســنت

اولان اللرینی اولا پارمقلرینی صیقمیەرق قولقلرینــه قدر
قالدیروب وتکبیر ایدرکن باشنی اکمملك لازمدر قادینلر
نمازه شروعلرنده اللرینی اوموز باشــنه قدر قالــدیرر
وفرضلرك اداســنده وقضاسنده ارکان حقنــده اقامت
ســنتدر اذان ســنت اولدیغی کبی اذانك کیفیتی دخی
بودرکه ابتداسنده دردت کره (الله اکبر) صکره ایکیشر
کره (اشهد ان لااله الاالله واشهد ان محمداً رســول الله
حی علی الصــلوة حی علی الفــلاح الله اکـبر) برکره
(لااله الاالله) انجق صباح نمــازینك اذاننــده ایکی کره
(حی علی الفلاح) دیدکدنصکره ایکی کره (الصلوة خیر
من النوم) دیمك مستحبدر وقامتده حی علی الفلاحدنصکره
ایکی کره (قدقامت الصلوة) زیاده اولنور وکلماتك ارالری
کسلمز واذان واقامتی اایاقده ایدوب قبله یه استقبال ایلملیدر
نمازك ایچنــده بش فرض دها واردرکه انلرسز نماز صحیح
اولمز وانلره (رکن) اطلاق اولنور .

(برنجیسی قیامدر) قیام دیمك نماز قیلان کمســنه نك
قدرتی اولدیغی حالده اایاق اوزره طورمســیدر بش
وقت نمازك فرضلرنده وتروندر وصباح نمازینك سنتنده
قیــام فرضدر وصورت مســنونه سی صاغ الینك ایاسنی

صول اللنك اوزرينــه قويوب وصاغ الينــك كوچك
پارمغنی باش پارمغيله حلقه ايدرك صول بيلكنی طوتوب
كوبكنك التنه قويوب واياقلرينی قبله‌يه توجه ايتديروب
ارالری درت پرمق اولمقدر .

قادينلر صاغ اللرينی صول اللرينك اوزرينــه كتوروب
كوكسلرينك اوزرينــه قور وخسته‌لك وياشقه برمانعــله
قيامدن عاجزاولسه اوتورارق فرضی ادا جائزدر .

(ايكنجيسی قرائت) قرائت ديمك كندی ايشيده‌جك
قدر لســانيله حرفلری مخرجلرندن كتوره‌رك بر آيت
مقداری اوقومقدر هر بر مكلفه بر آيت حفظ ايلمك فرضدر
وسورهٔ فاتحه‌يی وبشقه برسوره‌يی حفظ ايلمك واجبدر
وايكی ركعت اولان فرضلرك ووترك ونافله نمازلرك جميع
ركعتلرنده قرائت فرضــدر واوچ يادرت ركعت اولان
فرضلرك انجق ايكی ركعتنده فرضــدر اول ايكی ركعت
تعيينی اولورسه اولسون ولكن برنجی ايكنجی ركعتلرنده
اوقونمسی وسورهٔ فاتحه وبركوچك سوره يااوچ آيت
مقــداری ضم اولنمسی واجبــدر واوچنجی ودردنجی
ركعتلرنده فاتحه اوقنمق واجبدر وصباح نمازنده واقشام
وياتســو نمازينك ابتــداكی وايكنجی ركعتلرنده وجمعه

وبیرام نمازلرنده ووترده وتراویحده امام قرائتنده جماعتی اشیده‌جك مقداری صوتی قالدرمق وماعداسنده اخفا ایلملك واجبدر وقرائتدن اول ابتدا کی رکعتده (سبحانك اللهم وبحمدك وتبارك اسمك وتعالی جدك ولااله غیرك اعوذ بالله من الشیطان الرجیم بسم الله الرحمن الرحیم) وهر رکعتده فاتحه اوقودقجه یاامامدن ایشتدکجه بواشجه‌جق (آمین) دیمك سنتدر .

(اوچنجیسی رکوعدر) قرائتدن فارغ اولدقده (الله اکبر) دیه‌رك رکوعه کیدر سنت اوزره رکوعك صورتی باشنی ارقه‌سیله بیله ارقه‌سی دوز اولنجه اکوب بارمقلرینی آچه‌رق اللریله دیزلرینی طوتوب وطوپوقلرینی بربرینه یاپشدیره‌رق اینجکلرینی دیکمکدر وبوهیئت اوزره اوچ کره (سبحان ربی العظیم) دیمك ورکوعه وسائر رکتلره انتقال ایدرکن (الله اکبر) دیمك سنتدر .

(دردنجیسی سجده‌در) هربر رکعتده ایکی کره سجده فرضدر ایدی رکوعدن سجده‌یه واررکن یره ابتدا دیزلرینی قویوب صکره پارمقلرینی صیقه‌رق وقبله‌یه توجه ایتدیره‌رك اللرینی قومق صکره باشنی ایکی اللرینك اراسنه قومق سنتدر وباشنی قودیغی محلك

یکلکنی اکلیجک مرتبه‌یه قدر اکیلوب النی و بورنی یره مس ایتدیرملک لازمدر و ایاقلرینک پارمقلرینده قبله‌یه توجه ایتدیرملیدر .

ودیرسکلرینی آچوب و اویلقلرینی قرنندن ایراغ ایتمك صیقندی اولمدیغی حالده سنتدر و سجده ایدرکن باشنده‌کی شی چیقدقده بر الیله کیوب قیلدق باشی آچیق قیلمقدن افضلدر قادینلر ایچون دیرسکلرینی آیرمق و اویلقلرینی قرنندن ایراغ ایتملك یوقدر ایدی شو هیئت اوزره اولان سجده‌ده اوچ کره (سبحان ربی الاعلی) دیمك سنتدر صکره (الله اکبر) دیه‌رك قالقوب تشهدده اوتوردیغی کبی بر کره سبحان الله دیه‌جك قدر اوتورر صکره ایکنجی سجده‌یی ایلر ایکنجی سجده‌دن صکره یره طیانموب واوتورمقسزین (الله اکبر) دیه‌رك ایکنجی رکعته قیام ایدر اگر رکوع و سجوددن عاجز اولورسه اوتوره‌رق رکوعه براز اکیلوب وسجودده اندن زیاده اکیله‌رك ایما ایدر و ایکنجی رکعتده ابتداکی رکعتده بیان اولنان قرائت و رکوع وسجده‌لردن صکره ارککلره سنت اولان صول ایاغنی یره یاتروب اوزرینه اوتوروب وصاغ ایاغی پارمقلرینی قبله‌یه توجه ایتدیره‌رك

دیکوب و صاغ الیی صاغ اویاغنك اوزرینه وصول الینی
صول اویاغنك اوزرینه پرمقلرینك اوجلری دیزلرینه برابر
اوله‌رق قومقدر و قادینلر صول جانبی اوزینه اوتوروب
ایاقلرینی صاغ جانبندن چیقارمق مستحبدر .

(بشنجی نمازك آخرنده تشهد مقداری اوتورمق)

اگر قلنان نماز ایکی رکعت اولوب سلام ویریله‌جك
ایسه بو قعده نمازك رکنلرندن اولوب اوتورلدقده
(التحیات لله والصلواة والطیبات السلام علیك ایها النبی
ورحمة الله وبركاته السلام علینا وعلی عباد الله الصالحین
اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمداً عبده ورسوله
اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد كما صلیت علی ابراهیم
وعلی آل ابراهیم انك حمید مجید اللهم بارك علی محمد
وعلی آل محمد كما باركت علی ابراهیم وعلی آل ابراهیم انك
حمید مجید) صكره‌ده (ربنا اغفرلی ولوالدی وللمؤمنین
یوم یقوم الحساب) یاخود ادعیهٔ مأثوره‌دن بشقه بر دعا
اوقونور والتحیات اوقومق واجب قصورلری سنتدر
وصكره ایكی جانبده یوزینك بیاضی كورینه‌جك قدر
دونه‌رك ایكی كره سلام ویرمك واجبدر و اگر قلنان
نماز اوچ یادرت ركعت ایسه بوقعده نمازك رکنلرندن

اولیوب واجب اولان قعدهٔ اولی اولمغله فرضده
وواجبده وسنت مؤكدهده انجق واجب اولان التحيات
ني اخرينهدك اوقويوب اوچنجى ركعته قالقار وسنت
غير مؤكده ده صلوات مذكورهيى دخى اوقويوب
اوچنجى ركعته قالقدقدنصكره سبحانك واعوذ ايله
باشلر .

(نمازك آدابى) نمازك ركنلرندن بشقه رعايت
اولنهجق برطاقم ادابى دخى واردركه بونلردر نماز
قيلركن قيامده سجده يرينه باقمق ركوعده اياغنك
اوستنه باقمق سجدهده يوزينك اوستنه باقمق قعدهده
قوجاغنه باقمق وسلام ويركن اوموز باشلرينه بقمق
واسنهديكى وقتده اغزينى اچمامق وبوكا قادر اولمزسه
اليله اغزينى طوتمق وافتتاح تكبيرنده اللرنى يكندن
چيقارمق وقدرتى اولديغى قدر اوكسوركنى دفع ايتمك .

ودخى سلام ويردكدنصكره (اللهم انت السلام
ومنك السلام تباركت ياذاالجلال والاكرام) ديمك سنتدر.

ودخى بوركنلر ذكر اولنان ترتيب اوزره

ادا اولنمق لازمدر ترتیبه رعایت اولنمیوب قیامدن
اول رکوع یا رکوعدن اول سجده‌یه یا سجده‌یه
وارمیوب رکوعدنصکره رکعت ثانیه ایچون قیامه
مشغول اولسه اعتبار اولنمیوب تأخیر ایلدیکی رکنی یرینه
کتوروب فعلیله مشغول اولدیغی رکنی اعاده وسجدهٔ
سهو لازمدر اما رکعت سابقه‌ده سجده‌لرینك برینی سهواً
ترك ایدوب صکره‌کی رکعتك قیام ورکوع وسجودندن
هر قنغیسنده خاطرینه کلدکده سجده‌یی قضا ایدر
ونمازنده هر نه باقی قالدی ایسه قیلوب فعلیله مشغول
اولدیغی رکنلری اعاده لازم دکلدر وانجق سلامدن
صکره سجدهٔ سهو ایدر سجده‌لرندن برینی سهواً ترك
ایدوب قعدهٔ اخیره‌ده سلامدن اول یا سلامدنصکره
نمازه منافی برشی ایشلمدن یعنی بر آدم ایله تکلم ایتمدین
یاخود یمك یمدین خاطرینه کلسه اول سجدهٔ متروکه‌یی
قضا وقعدهٔ اخیره‌یی اعاده ایتمدکجه نمازی صحیح
اولماز وقعدهٔ اخیره‌یی اعاده ایتدکدنصکره سلام
ویروب سجدهٔ سهو ایتمه دخی واجبدر ودخی معلوم
اوله‌که ذکر اولنان رکنلردن برینی سهواً تأخیر ایلسه
مثلا رکوعدنصکره بر رکوع دها ایدوب صکره

سجده ایتسه سجده‌یی وقتندن تأخیر ایتمش اولور یاخود سجده‌دن قیامه قالقه‌جق صورتده بر مقدار اوتورسه قیامی تأخیر ایتمش اولور یاخود قعدهٔ اولاده فرضده یا واجبده یا سنت مؤکده‌ده التحیاتدن صکره صلواتدن بر مقدارینی سهواً اوقوسه اوچنجی رکعتك قیامنی تأخیر ایتمش اولور یاخود قعدهٔ اخیره‌یه اوتوره‌جق ایکن ایاغه قالقسه صکره خاطرینه کلوب اوتورسه قعدهٔ اخیره‌یه تأخیر ایتمش اولدیغندن سجدهٔ سهو لازم اولور والحاصل فرضك تأخیرنده وواجبك ترك وتأخیرنده سجدهٔ سهو ایجاب ایدر .

ودخی ذکر اولنان واجبلردن برینی سهواً تأخیر ایلسه مثلا سورهٔ فاتحه‌دن اول سوره اوقویوب صکره فاتحه‌یی اوقوسه یاخود واجبلردن برینی سهواً ترك ایلسه مثلا سورهٔ فاتحه‌یی اوقومسه یاخود قعدهٔ اولایی ترك ایلسه سجدهٔ سهو لازم اولور ودخی بر قاچ کره سهو ایلسه سجدهٔ سهوك تکراری لازم کلمز وامامه اقتدا ایدن کمسه‌دن سجدهٔ سهو ایجاب ایدن بر شی وقوعیله سجدهٔ سهو لازم کلمز ایکن امامه سجدهٔ سهو لازم کلمش اولسه جماعت دخی امام ایله سجدهٔ سهوی

ادا ایتمك لازمدر وسجدهٔ سهو دیمك نمازدن ایكی
طرفه سلام ویردكدنصكره ایكی سجده وصكره
نمازك قعدهٔ اخیره سنك كیفیتی اوزره اوتوروب
التحیاتیی وصلواتی ودعایی اوقویوب سلام ویرمكدر
ودخی نمازده قاچ ركعت قیلدیغنی بیلهمیوب شبهه ایدن
كمسه اصلندن هیچ باشنه كلمش دكل ایسه سلام ویروب
یكیدن باشلیوب قیلمق لازمدر واكر كندویه چوق
واقع اولورسه دوشنوب عقلی قاچ قیلدیغنی كسرسه
انكله عمل ایدر ولكن دوشنمكله بر ركوع مقداری
وقت مشغول اولورسه سجدهٔ سهو لازم اولور واكر
عقلی قاچ قیلدیغنی كسمزسه آزاولان احتمالی اعتبار
ایدوب مثلا اوچ یاخود ایكی ركعتی قیلدم دیو شبهه
واقع اولسه ایكی قیلدم دیەرك اوتورمه محلی ظن
ایتدیكی یرلرده اوتورەرق تمام ایدوب صكره سجدهٔ
سهو ایدر ودخی نمازه شروعدن اول بخود قدر اغزنده
بولنان نسنەیی نمازده یوتمغله یاخود اغزنده اریوب
طاتلیسنی یوتمغله نماز فاسد اولور وعذرسز غرض صحیحی
یوغیكن اوكسورسه نماز فاسد اولور .

{ بش وقتده اولان نمازلك صايسى }

بش وقتده فرض اولان نمازلرك ركعتلرينك صايسى صباح نمازينك فرضى ايكى ركعتدر . اويله نمازينك فرضى درت ركعتدر . ايكندى نمازينك فرضى درت ركعتدر . اخشـام نمازينك فرضى اوچ ركعتدر . ياتسـو نمازينـك فرضى درت ركعتدر . ودخى بش وقتده سنتلر واردر صباح نمازينك فرضدن مقدم ايكى ركعت سنت مؤكده‌در جماعت فرضـه شروعلرندن صـكره كلدكـده امامه بر ركعتده ايريشـه‌جكنى عقلى كسرسـه ترك ايتميـوب بر كناردده صفه خالل ويرميه‌رك اداسى سنتدر بو قدرجه دخى ايريشـه‌جكينى عقلى كسمزسـه ترك ايدوب امامه اقتدا ايدر فرضدن صكره قضـا اولنمز وقت كراهته تصـادف ايتمش اولديغـدن (وقت كراهت) اوچـدر برى كونش طلوع ايده‌جـك و برى غروب ايده‌جك زمانلرده وديكرى كونش زواله يعنى نصف النهـاره كلـدكده در اما فرضى قضـايه قالديغى كون اويله‌يه قدر فرضيله بيله قضـا اولنور ودخى اويله نمازينـك

فرضدن اول درت رکعت سنت مؤکده‌در حاضر
جماعت بولوب فرضه شروع ایتدکده ساقط اولمز
فرضدن صکره قضا اولنور واویله‌نك فرضدن صکره
ایکی رکعت سنت مؤکده‌در وایکندینك فرضدن اول
درت رکعت سنت غیر مؤکده‌در فرضدن صکره قیلنمز
واخشامك فرضدن صکره ایکی رکعت سنت مؤکده‌در
ویاتسونك فرضدن اول درت رکعت سنت غیر مؤکده‌در
وفرضدن صکره ایکی رکعت سنت مؤکده‌در ودخی
یاتسونك صوك سنتندن صکره (صلات وتر) نیتیله اوچ
رکعت نماز قیلمق واجبدر قعدهٔ اولی‌دن اوچنجی رکعته
قالقدقده فاتحه وضم سوره‌دن صکره افتتاح تکبیری کبی
تکبیر آلوب قنوت وتر ایچون اخفا ایله ادعیهٔ مأثوره‌دن
بردعا اوقومق واجبدر ولکن سنت اولان بودعایی
اوقومقدر (اللهم انا نستعینك ونستغفرك ونستهدیك
ونؤمن بك ونتوب الیك ونتوکل علیك ونثنی علیك الخیر
کله نشکرك ولانکفرك ونخلع ونترك من یفجرك اللهم
ایاك نعبد ولك نصلی ونسجد والیك نسعی ونحفد نرجو
رحمتك ونخشی عذابك ان عذابك بالکفار ملحق)
ودخی قنوتی سهو ایدوب رکوعه کتدکده سجدهٔ سهو

لازم اولور رکوعده قنوت خاطرینه کلسه رکوعده اوقومز وقنوت ایچون کیرو قیامه دونمز ولکن دوندیکی صورتده نماز فاسد اولمز رکوعی کرك اعاده ایتسون کرك ایتمسون اماصلات وترده امام قنوتی سهو ایدوب رکوعه کیتدکده جماعت متابعت ایتمك لازم ایکن متابعت ایتمملریله کیرو قیامه دونوب قنوتی اوقودقدن صکره رکوعنده جماعت متابعت ایتدکلرنده جماعتك نمازلری فاسد اولور ودخی رمضان شریفده هر کیجه یتسونك فرضندنصکره ارککلر وقادینلره یکرمی رکعت (تراویح) نمازی سنت مؤکده‌در بونده مختار اولان هر ایکی رکعت باشنده سلام ویروب وهر درت رکعت باشنده درت رکعت مقداری اوتورمقدر ورمضان شریفده صلات وتر دخی جماعت ایله ادا اولنور ودخی فرائضده ارککلر حقنده جماعت سنت مؤکده‌در ومسجدده جماعتله قیلمه‌نك فضیلتی دها زیاده‌در تراویح دخی بویله‌در ودخی امام اولان کمسه نمازك صحت وفسادینه عالم اولوب قرآن عظیم الشانی قرائتنده وحرفلرك مخارجنده برخطا ایتمملك لازمدر واقامت اولندقده (حی علی الصلوة) دینورکن جماعت اباغه قالقمق وامام محرابه

کیدرکن اوکندن کچدیکی آدملرك ایاغه قالقمسی مستحبدر
وامامه اقتدا ایدن یالکز ایسه امامك اردینه یاصولنه
طورمیوب صاغنه برابر طورر ومؤذن (قدقامت الصلوة)
دیدیکی وقتده نمازه باشلمق مستحبدر وامام افتتاح تکبیرنده
جماعت ایشیده جك قدر جهر ایتمك سنتدر وسائر انتقالات
تکبیرلری قیامدن رکوعه رکوعدن سجوده سجوددن قعوده
قعوددن قیامه والحاصل امامك آشکاره ایتدیکی تکبیرلردر
وتسمیع (سمع الله لمن حمده) وسلام دخی بویله در وامامك
تکبیری کفایت ایدرکن مؤذن دخی جهرا تکبیر
ایتدیکی حالده ضرری یوغیسه ده زیاده چاغرسه
اسائت ایتمش اولور وصناعت نغمه اظهاریچون
تحریکات نغمه ایله اشتغال ایدرسه نمازی فاسد اولور
(بعض تکیه لرده ایام مشهورده اولدیغی کبی که
قامتده برطاقم نغمات مقامات اجراسندن ماعدا بش
آلتی آدم بر آغزدن قامت کتوررلر اشته بونلرك نمازلری
فاسد اولدیغنده شبهه یوقدر) ودخی جماعتله فرضه
باشلنمزدن اولجه برکمسه اول فرضه یالکز باشلامش
اولسه اکر ابتداکی رکعتك سجده سنه وارمامش ایسه
ایاقده اوله رق برطرفنه سلام ویره رك نمازدن

چیقوب اول امامه اقتدا ایدر واکر ابتداکی رکعتك سجده سنه واردیسه قالان فرض درت رکعت اولدیغی صورتده ایکی رکعت باشنده تشهدن صکره سلام ویروب ینه امامه اقتدا ایدر اوچنجی رکعتك سجده سنی ادا ایتدیسه نمازی تمام ایدوب قلنان نماز ایکندینك فرضی اولمیوب بلکه اویله نك یاخود یاتسونك فرضی ایسه نافله اوله رق اقتدا وجماعت ثوابی کسب ایدر صباح واخشام نمازلرنده ایکنجی رکعتك سجده سنه وارمدیسه بوزوب امامه اقتدا ایدر واکر ایکنجی رکعتك سجده سنه واردیسه بوزمیوب تمام ایدر وبونلرده وایکندیده نافله اوله رق امامه اقتدا ایتمز وجماعتله فرضه باشلنمزدن اول سنته باشلامش اولسه سنتی بوزمق اولماز بلکه قیلدیغی رکعتی نك براقیوب جفت ایتدکدن صکره تشهد ایدوب سلام ویرمك لازمدر ودخی معلوم اولهکه امامه افتتاح تکبیرنده ایرشن کمسه سبحانكی اوقومق سنتدر اما افتتاح تکبیرنده ایرشه مین کمسه امامی قیامده بولدقده امام جهر ایله قرائت ایتمدیکی صورتده افتتاح تکبیرینی آلوب ینه سبحانكی اوقومق سنتدر جهر ایله قرائت

ایتسدیکی صورتده سبحانكیی اوقومیوب امامك قرائتی
دکلەملك لازمدر امامی رکوعده بولدقده سبحانك
اوقویوبده امامه رکوعده ایریشەجکنی عقلی کسرسه
سبحانكیی اوقور رکوعه ایریشەجکنی عقلی کسمز
ایسه یالکز افتتاح تکبیرنی الەرق سبحانكیی ترك
ایدوب رکوعه کیدر سجدهٔ اولیده دخی بویله عقلیله
عمل ایدر اما امامی سجدهٔ ثانیەده بولدقده افتتاح
تکبیرنی الدقدن صکره اکلنمیوب سجدەیه کیدر ودخی
معلوم اولەکه امام رکوعدن قالقمزدن اول رکوعه
ایریشەمین کمسه اول رکعته ایرشمش اولمز هرقاچ رکعته
ایریشەمدیسه امام سلام ویردکدن صکره قالقار قیلار
بر یا ایکی رکعته ایریشەمدیکی تقدیرجه فاتحه وضم
سوره واجبدر اوچ رکعته ایریشەمدیکی صورتده
فاتحه وضم سوره ایله بر رکعت قیلوب اوتورر انجق
التحیاتیی آخرینەدك اوقویوب قالقار ینه فاتحه وضم
سوره ایله بر رکعت دخی قیلدقدن صکره آخر رکعتده
یالکز فاتحه ایله اکتفا ایدوب قعدهٔ اخیرەدن التحیات
وصلوات وادعیهٔ مأثورەدن بردعادن صکره سلام ویرر
ویالکز قیلدیغی مقدارك ایچنده سجدهٔ سهو ایجاب

ایدن برشی واقع اولورسه سجدهٔ سهو لازم اولور
ونمازك رکنلرندن قرائتدن ماعداده جماعت امامه تابع
اولوب امام ایله برلکده ایشلمك لازمدر رکوع سجودده
امامدن اول قالقمیوب وامامدن برتسبیح دخی زیاده
کیرویه قالمامليدر چونکه امامدن اول قالقمش اولسه
امامه اقتدا ایتمامش اولور وذاتاً اقتداسنده نیت ایتمش
اولدیغندن نیتی ایله فعلی بیننده مغایر اولمغله نمازی
فاسد اولور قنوت دعاسنده دخی امام اول تمام ایدوب
رکوعه کیتسه ارتق جماعته قنوت دعاسنی تمام ایتمك
اقتضا ایتمیوب امام ایله رکوعه کیتمك لازم اولور
نمازك ایچنده اولان سائر اذکار وتسبیحاتك جملهسنی
بویله امامه متابعته مانع اولمیهجق مرتبه ایشلیوب
امامدن آیرلمامالی وقعدهٔ اولی ایله قعدهٔ اخیرهده
تشهدی تمام ایتمدکجه متابعت ایتمامليدر یعنی قعدهٔ
اولاده تشهدی تمام ایتمزدن اول امام قالقارسهده
کندیسی تشهدی تمام ایتدکدن صکره قالقوب وقعدهٔ
ثانیهده کذلك تمام ایتمزدن اول سلام ویرمامليدر
ودخی امام بش شیئی ایشلمسه جماعت دخی ایشلمز قنوت
دعاسی ، بیرام نمازینك تکبیرلری ، قعدهٔ اولی ، سجدهٔ

تلاوت ، سجدهٔ ، سهو ، ودرت شیئی امام ایشلرسه جماعت ایشلمز زیاده سجده ایلسه ، جنازه نمازنده درت تکبیردن زیاده ایلسه ، بیرام نمازینك تکبیرلرنده روایتدن زیاده ایلسه سهواً بشنجی رکعته قالقسه ، اکر دردنجی رکعتك باشنده اوتوردی ایسه جماعت قالقمیوب اوتوردقلری حالده منتظر اولورلر امام کیرویه عودت ایدرسه امام ایله سلام ویررلر کیرویه عودت ایتمیوب تاسجدهیه واررسه جماعت یالکز باشلرینه سلام ویررلر واکر امام دردنجی رکعتك باشنده اوتورمدین قالقسه جماعت ینه قالقمزلر ولکن امام بشنجی رکعتی یالکز قیلوب سجدهیه واردقده جملهسنك نمازی فاسد اولور سبب شودرکه فرض قعدهٔ اخیره ایله نماز تکمیل اولهجق ایکن امام فرضی ترك ایتمش اولدیغندن نمازی فاسد اولور جماعتده امامه اقتدا ایتمش اولدقلرندن امامك نمازی فاسد اولمغله انلرکده نمازلری فاسد اولمق لازم کلور ودخی امام صوك سنته قالقدقده فرضی قیلدیغی محلی دکشدملك سنتدر اما مقتدی یاخود یالکز قیلانك دکشدیرملری اولیدر ویافرض ادا اولندقدن صکره صفی

بوزمق مستحبدر لكن فرض قلنسور ايكن صفلرك استقامت وغايتله منتظم صورتده اولمسی وصفلر اراسنده بوش محل قالمامسی اهم والزمدر ودخی نماز تكميلنده امام جماعته يوزينی چويرمك سنتدر جماعت ايكی كمسه اولورسه‌ده مكر امامه قارشو نماز قلان بولنه بوصورتده صاغنه يا صولنه دونر ودخی نمازدنصكره اوچ كره استغفار ايدوب وآيةالكرسی ومعوذتينی (قل اعوذ برب‌الفلق ، وقل اعوذ برب‌الناس) اوقيوب واوتوزاوچ كره (سبحان‌الله) واوتوز اوچ كره (الحمدلله) واوتوز اوچ كره (الله اكبر) وبركره (لااله‌الا الله وحده لاشريك‌له له‌الملك وله‌الحمد وهو على كل شیء قدير) ديوب اللرينی كوكسی مقابلنه‌دك قالديروب وارالری آچيجق اوله‌رق سمايه طوغری آچوب دعا وختامنده (سبحان ربك رب‌العزة عما يصفون وسلام على‌المرسلين والحمدلله رب‌العالمين) ديمك مستحبدر ودعادنصكره اليله يوزينی مسح ايلمك سنتدر .

{ جمعه نمازی }

جمعه كونی جمعه نمازی فرض عين اولوب واوپله

نمازندن اقوادر وجمعه‌نك صحتنك شرطلری التیدر
(برنجیسی) شهر یعنی کندوسنده بوللر وسوقاقلر
وبوکا تابع قریه‌لر ومظلومه ظالمدن انصاف اولنان
وکندوسنه مراجعت اولنه‌جق عالم بولنان یرلردر
(ایکنجیسی) برخلیفهٔ اسلام طرفندن جمعه نمازینی
اقامته مأمور بولنمق (اوچنجیسی) اویله نمازینك
وقتندن اخراج قالمامق (دردنجیسی) وقت مزبورك
ایچنده نمازدن اول جماعت حاضر اوله‌رق خطبه
اوقونمق (بشنجیسی) امامدن ماعدا جماعت اوچ ارككدن
نقصان اولمامق (التنجیسی) ادا اولندیغی محله اذن عام
اولوب کمسه منع اولنمامق جمعه‌نك فرضینك یدی
شرطی واردر (برنجیسی) شهر تعبیر اولنان بلده‌ده
اقامت اوزره اولمق (ایکنجیسی) صحیح الوجود اولوب
مرضی وضعفی اولمامق (اوچنجیسی) حر اولوب کمسه‌نك
کوله‌سی اولمامق (دردنجیسی) ارككلكی محقق اولمق
(بشنجیسی) کوزی کوروب اعمی اولمامق (التنجیسی)
یوریمکه قادر اولوب کوتورم ایاقسز اولمامق
(یدنجیسی) شدید یغمور ویا برشیدن قورقو ویا بونلر
مثللو نمازی مانع برعذری اولمامق ودخی بوذکر اولنان

شرطلر تماما بولندقده بركمسه جمعه كونی جمعه نمازی
قیلنمدن اویله نمازینی قیلمسی كراهت تحریمیه ایله مكروهدر
ودخی جمعه نمازی قلنان بلده ده جمعه كونی معذور
ویا مسافر ویا محبوس اولان كمسه لرك اویله نمازینی
جماعتله ادالری كراهت تحریمیه ایله مكروهدر
بوندنصكره معلوم اوله كه ذكر اولنان شرائطی مستجمع
اولان كمسنه جمعه كونی اذان اولی ایشتدكده هرنه ایله
مشغول ایسه ترك ایدوب جمعه یه كتمك واجبدر جامعه
واردقده تلاوت قرأن اولنور ایسه دكله یوب اولمزسه
خطیب منبره چیقمدن جمعه نك سنتی نیتیله درت ركعت
(سنت مؤكده در) قیلار اكر اثنای صلاتده ایكن خطیب
منبره چیقارسه قرائتده تخفیف ایدوب اقصر سوره
ایله تكمیل ایدر واكر كلدیكی وقتده خطیب منبره
چیقمش ایسه خطبه تمام اولنجه یه قدر دكلهمك لازمدر كرك
خطبه اراسنده وكرك خطبه نك دعاسی اثناسنده سنتی قیلمق
جائز دكلدر جمعه نك فرضی قلندقدن صكره قضا ایتملیدر
خطبه تمام اولندقدنصكره اقامت اولنوب جمعه نك فرضی
نیتیله ایكی ركعت ادا اولنور صكره جمعه نك صوك
سنتی نیتیله درت ركعت سنت مؤكده در بوندنصكره دخی حالا

اداسی میسر اولمیوب اوزرنده ثابت اولان اخر ظهر
نیتیله نیت ایتدم دیه‌رك هر رکعتده فاتحه وضم سوره
ایله دورت رکعت قیلمق اولیدر بوندن صکره دخی وقت
سنتی نیتیله ایکی رکعت اولیدر ودخی جمعه نمازینك
هرنه مقدارینه ایریشورسه اقتدا وامامه متابعت ایدوب
امام سلام ویردکدنصکره قالقوب فوت اولانی قیلدقده
جمعه‌یی قیلمش اولور حتی امامه تشهدده یا سجدهٔ سهوده
ایریشسه ینه بویله‌در .

{ بیرام نمازلری }

رمضان وقربان بیراملرنده بیرام نمازی واجبدر
خطبه‌دنماعدا جمعه نمازینك صحتنده وفرضیتنده ذکر
اولنان شرطلر بیرام نمازلرینك دخی صحتنده ووجوبنده
معتبردر بیرام نمازلرندن صکره خطبه سنتدر جامعه
واردقده تکبیر وتهلیل ایله مشغول اولوب کونش
طوغوب ایکی مزراق ارتفاعنه کله‌رك وقت کراهت
چیقدقدنصکره واذان واقامتسز بیرام نمازی نیتیله امام
افتتاح تکبیرینی الوب نمازه شروع ایتدکده ناس دخی
اقتدا ایله تکبیر آلورلر اللرینی سائر نمازلرده‌کی وجه
اوزره باغلیوب سبحانك اوقوندقدن صکره امام اللرینی

قالدیروب جماعت دخی متابعت ایدرك تکبیر الدقدن صکره اللرینی ایکی یانلرینه صالیوررلر اوچ تسبیح قدر اکلنوب ینه اللرینی قالدیروب تکبیر الوب یانلرینه صالیوررلر بتکرار اوچ تسبیح قدر اکلنوب ینه اللرینی قالدیروب تکبیر الدقلرنده یانلرینه صالیویرمدین باغلرلر امام خفیجه اعوذ بسمله ایله جهراً فاتحه واوچ آیت مقداری قرائت ایتدکدنصکره رکوع وسجود اولنوب قیامه قالقدقده فاتحه وضم سوره عقبنده اسلوب سابق اوزره اوچ دفعه تکبیر آلنور واوچنده ده اللرینی یانلرینه صالیوررلر دردنجیسنده اللرینی قالدیرمقسزین تکبیر الهرق رکوعه انتقال ایدرلر ایمدی سائر نمازلرك تکبیرندن زیاده اولهرق بیرام نمازلرینه مخصوص اولان تکبیر التیدر اوچی رکعت اولیده قرائتدن اول اوچیدخی رکعت ثانیه ده قرائتدنصکره التیسیده واجبدر ودخی امام بیرام نمازینك تکبیرلرینی ایدوب قرائتی اثناسنده اقتدا ایدن کمسه افتتاح تکبیرندنصکره فی الحال بیرام نمازینك تکبیرلرینی ایدر واکر امام رکوعده ایکن کلهجك اولورسه تحریمه تکبیرینی آلوب واکر یتیشهجکنی

عقلی کسرسه بیرام تکبیرلرینی ده قیامده ایدر صکره
رکوعه کیدر یوق رکوعك فوتندن خوف ایدرسه
افتتاح تکبیرندنصکره رکوعه کیدوب امام رکوعدن
قالقمدین بیرام تکبیرینی اللرینی قالدیرمیه‌رق ینه رکوعده
ایدر واکر بیرام تکبیرلرین تمام ایتمدین امام رکوعدن
قالقسه امامه متابعت ایتمك لازم اولوب باقی قلان تکبیرلر
ساقط اولور ودخی رکعت اولی‌یه ایریشه‌مسه امام
سلام ویردکدنصکره رکعت اولی‌یی قضا ایدوب واشبو
قضاده ابتدا قرائت وصکره تکبیرلره مبادرت ایدر
ودخی ایکنجی رکعتك رکوعنده ایرشسه تکبیر خصوصی
رکعت اولی‌نك رکوعنده ایریشدیکی صورتده بیان اولنان
وجه اوزره‌در واکر ایکنجی رکعتك سجده‌لرنده
یا تشهدنده ایرشسه ینه اقتدا ایدوب امام سلام ویردکدن
صکره قالقوب بیرام نمازینی هیئت معلومه‌سی اوزره
یالکزجه قضا ایدر قربان بیرامی نمازی دخی بو تفصیل
اوزره‌در ودخی قربان بیرامنده عرفه کون صباح نمازندن
بیرامك دردنجی کون ایکندی نمازینه دکین یکرمی
اوچ وقت فرضلردن سلام عقیبنده بر کره تکبیر تشریق
واجبدر صورتی بودرکه (الله اکبر الله اکبر لااله الاالله

والله اكبر الله اكبر ولله الحمد) ودخی بویکرمی اوچ وقت فرضلردن وقتنده ادا اولنمیوب قضا اولندیغی تقدیرده اول سنه اوکونلرده قضا اولنورسه ینه تکبیر واجبدر .

{ جنازه نمازی }

جنازه اوزرینه نماز فرض کفایه‌در بعض کمسه‌لرك اداسیله ماعدادن ساقط اولور و جنازه نمازنده جنازه‌نك اسلامی وطهارتیله برابر وتمام اعضاسی یا اکثر اعضاسی جنازه نمازی قیلانلرك اوکنده برمحله وضع اولنمسی شرطدر ووضعنك صورت مسنونه‌سی جنازه‌نك باشی امامك صاغ جانبنه کلمکدر وامام جنازه‌نك کوکسی مقابلنده طوروب جماعت نقدر آز ایسه‌ده اوچ صف اولمق مستحبدر وآخر صفی افضلدر وجنازه نمازینك رکنی ایکیدر اولکیسی قیام عذرسز اوتورەرق قیلمق جائز دکلدر ایکنجیسی درت تکبیر انجق ابتداسنده ال قالدیرمق سنتدر امدی جنازه‌نك ارککشی ویاخاتون اولدیغنی بیلوب (نیت ایتدم لله ایچون نمازه شو ارککشی ایچون یاشو خاتون ایچون دعایه

دیلی واکر جماعتدن بری جنازه‌نك ارکك ویا قادین اولدیغنی بیلەمسه امام هرکیمك اوزرینه قلارسه اکا دعایه دیلیدر صبیانده دخی (شو اوغلانجق ایچون یاشو قزجغز ایچون) دیه امدی افتتاح تکبیرندن صکره (سبحانك اللهم وبحمدك وتبارك اسمك وتعالی جدك وجل ثناؤك ولااله غیرك) دیوب تکبیر آلوب نمازك اخرنده اوقونان صلاتلری اوقور اندن صکره تکبیر آلوب رحمت ومغفرته دائر دعا ایدر دعاسی بودر (اللهم اغفر لحینا ومیتنا وصغیرنا وکبیرنا من امة محمد اجمعین برحمتك یاارحم الراحمین) امدی تکبیرلر ارالرنده ایدیلان ثنا وصلوات ودعا سنتدر وسلام مستحبدر ودخی جنازه نمازینك اولنده شروع ایدەمیوب بعض تکبیراتی فوت ایدن کمسه فی الحال افتتاح تکبیرینی آلوب اقتدا وباقیسنده امامه متابعت ایدر امام سلام ویردکدن صکره جنازه اوموزه رفع اولنمدین فوت اولان تکبیرلری بربری اردنجه قضا ایدر دردنجی تکبیردن صکره سلامدن اول ایرشسه‌ده ینه بویله‌در ودخی طوغدیغی وقتده حیاتنه علامت اولوب عقبنده وفات ایدن صبینك غسل وتکفین ونمازی لازمدر واکر حیاتنه علامت

اولمزسه نمازی قلنمز همان غسل اولنور وآد ویرلدکدن صکره براستاره صاریلوب دفن اولنور واکر کمیده فوت اولوبده قره اوزاق بولنورسه اوحالده غسل وتکفین ونمازی قیلنوب دکزه القا اولنور .

(اوچنجیسی زکاتدر) قرأن کریمده زکات صلاتك عقیبنده ذکر اولندیغی جهتله اهم فرائضدن بولندیغی دلیلی قطعی ایله مثبتدر ووقت سعادتدنبرو زکاتك فرض عین اولدیغی تواتر ایله نقل اولنه کلمشدر امدی اهل اسلامدن حر مسلم وعاقل وبالغ اولان کمسه حاجت اصلیه سندن یعنی لباس واو یناك طاقمی و بورجندن وبینه جکی ات واستعمال ایده جکی اسلحه سندن بشقه آلتن وو یرش ایله ارتمغه قابل نصاب مقداری مالی اولوب واوزوندن بر سنه کچدکده اول مالك قرق جزؤندن برجزئی الله تعالینك رضاسی ایچون فقیر مسلمه ویرمسی فرضدر ونصاب التوندن سکه لی ویاسکه سز یکرمی مثقالدر هر مثقالی یکرمی قیراط اولمق اوزره وکمشدن ایکیوز درهمدر هر درهمی اون درت قیراط اوله رق وسائر تجارت متاعلرندن یکرمی مثقال سکه لو التون یاخود ایکیوز درهم سکه لی کمش قیمتلی متاعدر وخانون

زينتلرينه متعلق اولوب استعماللری حلال اولان آلتون
وكمشدن زينته دائر اولان قسملری نصابده معتبردر
ودخی نصاب جنس واحد اولمق لازم دكلدر بلكه
بركمسه‌نك ملكنده برمقدار آلتون وبرمقدار كمش
برمقـدار متاع تجارت اولوب مجموعنـك قيمتی آلتون
وياكمش نصابلرندن برينه بالغ اولسه زكاتی لازم اولور
وآلتون وكموش وباقر ويا سائر برمعدن مخلوط اولديغی
حالده بولنورلرسـه غالب ويا برابر ايسـه آلتون وكموش
اعتبـار اولنوب اكر دكل ايسـه قيمتی تقدير اولنـور
واكر بومثللو خليطه قوللانيلورسه زكات لازم دكلدر
سائر باقر طـاقمی حكمنده اولوب اوانی بيتيـه‌دن عد
اولنـور شـيلرده وانجو وجواهرده زكات يوقـدر
اكر آلوب صاتجيسی ايسـه اوصورتده متاع تجارت
كبی قيمت اعتبـار اولنور وزكاتی ويركن يا مالنـدن
آيرركن زكات نيتی بولنمـق لازمدر وزكاتی ويرديكی
فقير مسلم اخذ وقبضی تعقل ايتمـك شرطدر واصالت
وفرعيت جهتندن قرابتی اولمامق لازمدر يعنی كنديسنك
باباسی يابيوك بابالری باباسی يابيوك انالری يا كنديسنك
اولادی يااولادينك اولادی اولماملیدر سائر اقرباسـنه

جائزدر بلكه اقرباسنده محتاج وار ایكن غیری یه ویرملیدر
وزوج زوجه بربرینه زكاتلرینی ویرمه جائزدكلدر وكوله
وجاریه سنه ویرمك دخی جائز دكلدر وزكاتك ویرشیكی
فقیرك حالنه كوره ویردیكی كون قوت یعنی رزق اوله جق
وجهله ویرلمسی مستحبدر وبركونلك قوت اوله جق
شیئی اولان كمسه نك عرض حاجت ایدوب دیلنمسی
حرامدر وزكات یك آز برشیئه مالك اولان فقیر یاخود
هیچ برشیئ اولمیان مسكینه وبورجلو كمسه لره وغزایه
سوق اولنه جقلره ومملكتنده پاره سی وار ایسه ده وطن
آخرده بولندیغی جهتله پاره سز قالمش اولان یولجیلره
ویریلور وذمی یه زكات ویرلمز وزكات پاره سیله مسجد
یاپلمز ومیت تكفین اولنمز وانكله ازاد ایچون كوله اشترا
اولنمز وزنكینه ویرلمز بربلده دن بلدهٔ آخره زكات
نقلی مكروهدر هرقومك زكاتی كندی ایچنده طاغلملیدر
اكر بلدهٔ آخرده كندی اقرباسندن محتاج وار ایسه
یاخود كوندره جكی قوم كندی مملكتنك اهالیسندن
دها زیاده محتاج ایسه اولوقت جائزدر وحوائج اصلیه سندن
ماعدا نصابه مالك اولان كمسه یه زكات وسائر صدقه
آلمق حلال دكلدر باخصوص سؤال یعنی (دیلنجیلك)

شرعاً ممنوعدر چونكه دیلنجیلكی ارتكاب ایتدیرن شدت فقر واحتیاج وكمال مذلتدر وبوفقر ومذلت دنیویه حقنده حضرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم (كاد الفقر ان یكون كفرا) بیورمشلردر یعنی فقیرلق كفره یقیندر سببی شودركه انسان قدرت بشریه وارادهٔ جزئیهسنی صرف ایله برسببه یاپشمدیغی وبرصنعتله مشغول اولمدیغی حالده البته فقیر اولهجق وفقیرلغی جهتیله نفسنی واولاد وعیالنی ادارهدن عاجز قالهجق ونهایة الامر دیلنجیلكی ارتكاب ایدهجكدر اشته بوتدأل حالنده زنكین وصاحب ثروتلری كوردكجه یامالارینه حسد ایدهجكنده ویاقدر الهی یه بهتان ایله جناب حقه عصیان ایلیهجكنده شبهه یوقدر دیمكدركه بوخطالره دوشمامك ایچون فقر ومذلتدن اجتناب ایله كوچی یتدیكی مرتبه برطریق تجارته سعی وغیرت ایتملیدر (سؤال) مادامكه خلاق جهان هركسك رزقنی احسان ایدیجیدر بویله خالق ورزاقه تسلیم اولمیوبده مخلوق عاجزدن رزق طلب ایتمك فرض اولان توكله مخالف وحقك رزاق عالم اولدیغنی تصدیقه مغایر دكلمیدر .

(جواب) سببسز مسبب حصوله كلمدیكی عادت

الهی جریانی وحکمت بالغهٔ صمدانی اقتضاسندن
اولدیغندن رزقی طلبده توکله مقارنتله برابر اسباب
ظاهره‌یه تشبث اولنمسی اصلا توکله منافی وحقك
رزاق اولدیغنی تصدیق واقراره قطعا مباین دکلدر
وحتی قرآن عظیم الشانده وارد اولمشدرکه
(واذا قضیت الصلوة فانتشروا فی الارض وابتغوا من فضل
الله) یعنی نماز قضا وادا اولندقدنصکره کار وکسبکزه
کیدیکز وحضرت حقك فضل وکرمندن احسان ایتمش
اولدیغی رزق وبرکتی طلب ایدیکز ودیکر برآیت
شریفه‌ده دخی (انفقوا من طیبات ما کسبتم) بیورلمشدر
معناسی قزانمش اولدیغکز حلال مالدن الی ایاغی
طوتمیان فقرا وبیچارکانه انفاق واعطا ایدیکز دیمکدر
حتی حضرت مریم رضی الله عنها یه خطابا (وهزی الیك
بجزع النخلة تساقط علیك رطبا جنیا) بیورلمشدر یعنی
ای مریم خرما اغاجنك دالنی طرفنه چك تاکه
حضورینه یاش خرما دوشسون خدای متعال مریم
رضی الله عنهایی طویورمق هروجهله مقدوری ایکن ینه
توکل نامنه مخالف اوله‌رق اسبابه تشبثله امر بیورمشدر
وبر حدیث قدسیده دخی (یاعبدی حرك یدك انزل

علیك الرزق) ورود ایتمشدر معناسی ای قولم رزقیکی تحصیل وطلب خصوصنده چالشور چیالارسك بنده اعطا واحسان ایدرم دیمکدر اشته ذکر اولنان آیتلرك وحدیث قدسینك معنالرینه نظراً کسبك ورزقی طلب خصوصنده اسباب ظاهره تشبثك فرض اولدیغی وبودرلو توکلك ممنوع وغیر مقبول اولدیغی ظاهر وآشکار اولدیغندن ماعدا حضرت آدم علیه‌السلامك اکنجی ونوح علیه‌السلامك دولکر وابراهیم علیه السلامك بزاز وداود علیه‌السلامك تیمورجی وسلیمان علیه السلامك زنبلجی وزکریا علیه‌السلامك تجار وادریس علیه السلامك ترزی والحاصل کافهٔ انبیاء عظام وچهار یار کزین وصحابهٔ کرامك ونیجه علماء ذوی الاحترامك هربری برصنعتله مشغول اولدقلری وباخصوص بوامتك صاحب شرع انور وپیغمبری اولان خاتم الانبیا حضرت محمد المصطفی علیه افضل الصلوات وازکی‌ها افندمز دخی جمعیت بشریه ایچنده اولدقلرندن بعض تجارتله مشغول وامتك راحت ودشمندن امین اوله‌رق یشاملری وهرحالده توسع وتزایدله دنیاده بقالریچون واعلاء کلمةالله ایچون

اكثر اوقاتده دخی جهاد وغزا ایله مألوف اولدقلری ده
بو دعوایه شاهد عادلدر وبو کسب وتجارت (علو الهمة
من الایمان) حدیث شریفی معنای منیفی اوزره اهل
ایمان ایچون کرك کندو حقنده و کرك دین قرنداشلری
وبلکه وطن اولادلری حقنده دائما خیر خواه وعالی
همت وصاحب عزیمت بولنمغه وکندولرنده ایمانك کمال
وقوتنه دلالت ایدر مثلا فقیر ایسه زنکین وادنی ایسه
اعلی ومدیون ایسه دیننمدن خلاص وخسته ایسه شفایاب
وجاهل ایسه عالم اولمق کبی شیلره همت ایتملی والحاصل
نیات خیریه وکلمات طیبه ایله مألوف اولملی وایجابنده دخی
وسائل مقتضیه سنه بو امید ایله چالشملیدر حتی حضرت
عمر بن الخطاب (رضی الله عنه) بیورمشلردر که بر آدم
کندوسنه یأس وفتور کتورمیوب صدق وغیرت وعالی
همتله هرقنغی ایشه چالیشور ایسه وقنغی رتبه یه واصل
اولمق ایستر ایسه حد ذاتنده برادنی آدم ایسه ده عاقبت
مرادینه نائل اولمسی احتمالك خارجنده دکلدر لکن
بالعکس اصلزاده ونقدر اشرافدن اولورده غیرت وعالی
همتی اولمز ایسه کافهٔ فضائل وعامهٔ فواضلدن محروم
اوله جغی شبهه دن مستغنیدر چونکه اقدام وغیرت

وعالی همتی اولوبده شریر النفس بولنمق وبین الاهالی اعتباری اولمامق شرف واعتبار صاحبی اولوبده غیرت وهمتی اولمامقدن خیرلودر بیورمشلردر حاصلی فقرادن اولوبده غیره محتاج اولمقدن ایسه اغنیادن اولوبده غیره اکرام ایتمکده حسابسز فائده ومنفعتلر مقرر اولدیغی نتیجه آیات شریفه واحادیث نبویه ایله ثابت ومبرهندر شوقدرکه ملت اسلامیه‌نك عجزه ومعلول وایش ایشلمکه قدرتی اولمیانلری بیت المال مسلمیندن انفاق اولنور .

{سعی وعملك ممدوح وتجارتك مسنون اولدیغنه}

{ دائر احادیث شریفه }

اما حضرت رسالتپناه افندمز سؤالی منع بیورەرق خلقی سعی وعمل ایله تدارك معیشته سوق ایلمشلر وانسانك کندی اعمال یدی اولمیان طعام ونفقه‌یی خیرلو بیورمامشلردر حتی مقدام بن معدی کرب حضرتلرندن اشبو حدیث شریف روایت اولنور قال رسول الله صلی الله علیه وسلم (ما اکل احد طعاما قط خیرا من

انبياء كل من عمل يديه) ديمكله انسان كندى الى امكى
ايله تعيش ايتمليدر وحلال رزق طلبى فرضدر سؤال
ممنوع وحرام اولديغى كبى وابن مسعود حضرتلرندن
(طلب كسب الحلال فريضة بعد الفريضة) حديث
شريفى مرويدر يعنى صلات و حج كبى فرائضدن
صكره كسب حلالى طلب فرضدر بيورلمشدر وينه
رافع بن خديج حضرتلرندن روايت اولنوركه حضرت
رسالتپناه افندمزه صحابهٔ كرام طرفندن قنغى كسب
اطيبدر ديو سؤال اولنمش انلرده رجلك عمل يديله بيع
مبرور بيورمشلردر و كتب احاديثده عمل يد زراعت
تجارت كتابت صناعت ايله تفسير و بيع مبروردة غش
وخيانتدن سالم وفاسد و خبيث اولمامقلق جهتيله شرعا
مقبول اولمغله توضيح وتوصيف اولنمشدر و بيع يعنى
تجارت مسنوندر عليه الصلاة والسلام افندمز تجارت
طريقيله بعثتلرندن اقدم ايكى كره قرب شامه وبركره
يمنه سفر ايتدكلرى متواتردر و طريق تجارتده بولنمقلغك
نه درجه قدر و شرفى اولديغى ابى سعيد حضرتلرندن
روايت اولنان اشبو حديث شريفدن آكلاشيلور قال
رسول الله صلى الله عليه وسلم (التاجر الصدوق الامين

مع النبيين والصديقين والشهداء) نه موتلو بو حديث شريفه ما صدق اولان زمرهٔ موحدينه و شركت طريقيله اوله‌جق تجارتك ايسه تجارت منفرده دن افضل و جناب حقك فضل و بركتى شركت طريقيله اولان تجارتده جلوه‌كر اولديغى ابى هريره حضرتلرندن روايت اولنان حديث شريف ايله تأييد اولنور (قال ان الله عزوجل انا ثالث الشريكين مالم يخن احدهما صاحبه فاذا خانه خرجت من بينهما) اشته شركتلر تشكيليله توسيع تجارته سعى و اقدامده عون الٓهى نه درجه حاضر ومهيا بولنديغنه بوندن بيوك دليل اولمز امام طيبى شركتى بعضيلك اموالى بعضيسنك اموالى ايله تميز اولنمز درجه ده اختلاط ايتمسندن و جناب حقك (انا ثالث الشريكين) بيورمسى على طريق الاستعاره فضل و بركت احسان ايده‌جكنى بياندن عبارتدر ديمش .

(دردنجيسى اورج) اورج ديمك مسلم عاقل ايله حيض ونفاسدن پاك اولان مسلمهٔ عاقله‌نك عبادت قصديله فجر صادقدن شمس غروب ايدنجيه دك قصداً يمكدن و ايچمكدن وصنعى ومباشرتيله انزال منى ايتمكدن واشتها اولنان كسه‌نك قضاى شهوت محللرينه حشفه‌سنى ادخال

ایتمکدن کندینی حفظ ایتمسیدر امدی رمضان شریفك
اوروجی هر مسلم مکلف اوزرینه فرض عین اولدیغی
آیت کریمه وحدیث شریف واجماع امتله تواترا ثابتدر
رمضان شریف اثبات اولندقده هر مکلف صائم اولور
ورمضان شریفده اوروجه نیت ایتمشیکن امساك وقتندن
صکره حشفه سنی اشتها اولنان کمسه نك قضای شهوت
محللرینه عمداً اختیاریله ادخال ایتمکله واول کمسه نك دخی
او محللرینه ادخال اولنمغله ایکیسنکده اوروجی فاسد اولور
یاخود یا مرض شدید کبی بر عذری یوغیکن عمداً
مأکولات یاهشروباتدن غدا یادوا اولان نسنه یی ییك
یا ایچمکله دخی اوروجی فاسد وبوتقدیرجه اول کون
قضا وکفارت صوم دخی لابددر کفارت صوم ایچون
قول ازاد ایتمکه قدرتی وارایسه قول ازاد ایتمك وبوکا
قدرتی یوغیسه التمش کون بر بری اردنجه اراسنی
کسمیوب ورمضان قارشدرمیه رق اوروج طوتمق لازم
اولور فقط کفارت صومه شروع ایدن خاتون برقاچ
کون مرورنده حیضنی کورمکله حیض کونلرنده
طوتمسه ضرر ایتمز لکن حیضدن پاك اولدقده عذر
حیض ایله طوتمدیغی کونلرك اراسنی آیرمیه رق قضایه

شروع و تمام ایتمك لازم اولور واکر التمش کون اوروج طوتمغه‌ده قدرتی یوغیسه التمش فقیره هر برینه بشیوز یکرمی درهم بغدای یا بیك قرق درهم اربه‌ویرر یاخود اقچه‌سنی ویرر یاخـود صباح واخشـام اطعام ایدر و بر فقیره التمش کون ویرسـه‌ده اولور اما التمش کونلکی بر کونده بر فقیره ویرســه اولمز وخارجدن سیسام قدر نسـنه یمکله قضا و کفارت لازم اولور اما دیشنك اراسـنده قالوب نخود قدر اولان شیئی یوتسه‌انجق قضا لازم اولور نخودقدر اولمزسه ضرایتمز مکر خارجه چیقاروب صکره یرسـه اوصورتده ینه انجق قضا لازم اولور وآغزینی چالقارکن بوغازندن صو قاچسـه یاتحملدن خارج برجبر وزورایله بوزدورسه‌لر یا حتقان ایتسـه یابرونه بردوا چکوب برونك کمیکنه واصل اولسه یاقولاغنه یاغ اقتسه یارەسنه علاج ایتسه یاطاش و یا تیموریوتسـه یا کندی صنعیله اغز طلومی قوصسه یاصنعی اولمیه رق قوصدقدنصکره اورجی بوزلمق ظنیله یسه‌وایچسه ویااوتمکله یاقضای شهوت محللرینك غیریسنه مباشرتله ویاشمغله انزال واقع اولسه ویاخود امسـاك وقتدنصکره کیجه ظنیله یوب ایچسـه

ياخود غروب اولمامش ايكن غروب ظنيله افطار ايتسه ياخود اورجنى اونتوب يدكدن صكره خاطرينه كلدكده اورج بوزلدى ظنيله قصداً ييسه بونلرك هپسنده انجق قضا لازم اولور ودخى اورجنى اونتوب ييسه وايچسه يااو يويوب احتلام اولسه يا شهوتله باقمغله انزال واقع اولسه ياحليله سنى اوپسه ياخود قئ غلبه ايدوب صنعى اولميه رق قوصسه يا جنب اوله رق صباحه قالسه يا بوغازينه توز يا سينك قاچسه ياطعام پشورمكله توتون كيتسه بونلردن بريسى اورجه ضرر ايتمز ودومانى جذب ايتميه رك عود اغاجى ويا عنبر ايله عادت اوزره توتسولنمك دخى ضررى يوقدر فقط توتون ايچون كمسه چكمسيله دومانى بوغازندن اله بيلديكندن انك اورجى فساده واروب قضا وكفارت لازم كلور وسحور يمك واخر وقتده يعنى فجر كاذبدنصكره اولان قرانلقده يمك مستحبدر وافطارده عجله ايتمكده مستحبدر وسنى كمال بولوب اختيار اولدقده اورجدن عاجز اولسه رمضان كونلرنده ييوب فديه ويرمك جائز اولور (فديه) اولدركه هربركون ايچون ديلرسه بغدايدن بشيوزيكرمى

درهم خرمادن یاخود اربه‌دن بیك قرق درهم یاخود
قیمتلرینی تصدق ایدر دیلرسه جمله‌سنی ابتدای رمضانده
ویرردیلرسه اخرنده ویرر لکن فدیه‌لری ویردکدن صکره
اورجلری طوتمغه اقتداری اولورسه قضاسی لازم
اولور قلعه وطابیه تعمیر وانشاسی ایله مشغول اولوبده
شدت حرارتدن ضعف مستولی اولمسی ملحوظ بولنان
مسلمینك اورجلرینی بوزارق خدمت مذکوره ادا
وصکره قضا مباحدر وخسته اولوب اورج سببیله
خسته‌لکینك زیاده‌لنمسی ظن غالبی اولسه یا بر خاتون
حامله اولمغله اورجه تحملدن عاجزه اولسه یا امزکلو
اولوب اورج حالیله غایت ضعف کله‌رك وکندندن
بشقه بر خاتونك امزرمسیده میسر اولمامغله کندینك
یا امزردیکی چوجغك تلفندن قورقسه بونلر ایچون
اورجلرینی بوزوب صکره قدرتی اولدیغی وقتده قضا
ایتمك جائز اولور رمضان شریفده بلده‌سنده مقیم
اولمیان کمسه بر محلده اون بش کون یا زیاده اقامتی
نیت ایتمدکجه اورج طوتمیوب صکره قضا ایتمسی جائزدر
انجق ابتدای مسافرتنده اورجلی بولنورسه اوکونك
اورجنی بوزمامق لازمدر ومسافر اولان کمسه‌یه اثنای

سفرنده مشقت ویرمزسه اوروجی طوتمق افضلدر واوزرینه قضا لازم اولان کونلری قضا ایده‌جك قدر معمر اولمشیکن قضا ایتمدین وفات ایتسه وصیتی وار ایسه ثلث مالندن هربر کونك فدیه‌سی ویرلمك لازم اولور وصیتی یوغیسه وارثلرك تبرعا ویرملری صحیحدر اما طرفندن قضا اولمق اوزره اوروج طوتو ویرملری صحیح دکلدر .

{ فطره بیاننده‌در }

حوائج اصلیه‌سندن ماعدا قدر نصابه مالك اولان هرمسلم نفسیچون وغنی اولمیان صغیر ولدیچون وملکی اولوب تجارت نیت ایتمدیکی وخدمتنده بولندردیغی کوله وجاریه‌سیچون وام ولد ومدبریچون صدقهٔ فطره ویرمك واجبدر زوجه‌سنك وبالغ اولان ولدینك فطره‌لری قدرتلری وارسه کندولری اوزره واجب اولور وغنی اولان ولد صغیرینك فطره‌سی صغیرك مالندن لازم اولور وصدقهٔ فطرك وجوب اداسنك وقتی بیرام کونی فجر طلوع ایتدکده‌در لکن مقدم ویرلمسی مستحبدر .

بيرامدن صكره يه تأخير اولنمغله ساقط اولمز ودخى
فطره بغداى ودقيقدن بشبوق يكرمى درهمدر واربه
واوزم وخرمادن بيك قرق درهمدر قتلق اولمغله بهالى
اولديغى سنه عينلرى ويريلوب بوللق واوجوزلق
وقتده قيمتلرى ويرمك افضلدر ودخى اوزرينه فطره
ويرمك واجب اولان كمسه قربان بيرامنده بولنديغى
محلده مقيم اولورسه قربان ايتمسى دخى واجب اولور
لكن قربان انجق كندى نفسى ايچون واجب اولور
وقربان قيون ويادوه ويا صغر اولمليدر وبر دوه ويا
برصغر يدى قربان يرينه كچر يعنى يدى كشى بريره
كلوب برصغرى ويادوه يى قربان ايده بيلورلر سكز اولورسه
قربان فاسد اولور .

{ بشنجى حج }

حجك فرض اولديغى ايات كريمه واحاديث شريف
واجماع امت ايله ثابتدر امدى موانع بدنيه وخارجيه دن
سالم اولان هرمكلف مسلمه سكناسندن وسائر كندويه
لازم اولان شيلردن وحج ايدوب عودتنه دك عيالنك
نفقه سندن ماعدا ازاد وراحله يه وسعتى بولنديغى تقديرده
ويوللرده امن اولوب مخاطره اولمديغى حالده عمرنده

بركره حج ايتمك فرضدر باﻟﻎ اولمزدن مقدم ياخود
ازاد اولمدين حج ايتمش اولسه فرض حج ساقط اولمز
واوزرينه حج فرض اولوب مكهٔ مكرمه‌دن مسافهٔ سفر
بعيد اولان خاتونك زوجى ومحرمندن كمسه‌سى اولمسه
اداء فريضهٔ حج ايچون نفسنى برعاقل وباﻟﻎ كمسه‌يه
تزويج ايتمسى واجب اولور حجك فرائضى نيت وتلبيه
يعنى (اللهم لبيك لبيك لاشريك لك لبيك) الخ ديمك
ووقوف يعنى وقفه‌يه طورمق وطواف زيارت وطوافه
نيتدر واجبلرى ميقاتدن يعنى شرق ياغرب ويا شمال
ويا جنوب قنغى طرفك اهاليسى ايسه كندولرينه
تخصيص وارانه اولنان يردن احراملنمق وسعى ايتمك
وصفادن باشليه‌رق يوريمك وعرفه‌ده سعيده غروبه‌دك
وقفه‌ده دائم اولمق وعرفاتدن عودتده امام المسلمينه ويا
وكيلنه تابع اولمق وفجردنصكره مزدلفه‌ده برلحظه اولسون
طورمق واخشام نمازينى ياتسويه تأخير ايتمك واوچ
كون اوفاق طاشلر آتمق وايلك كونكى طاشلمه
تراشدن اول اولمق وهر كونك طاشلنمسنى ايرته‌سى
كونه تأخير ايتمامك ويوم نحرده تراش ويا صاچ كسمك
وستر عورت ايله طاهر اولديغى حالده تمنا طواف

نمازینی قیلمقدر و حجك فرضلری وواجبلری وسنتلرینه داثر معلومات فقه کتابلرنده ومناسك حج رساله‌لرنده مفصلا بولندیغی کبی محلنده ادا اولنور کن دخی دلیلر معرفتیله ارکان واصولی اوکرتیلدیککندن بوراده تطویلدن صرف نظر اولنه‌رق بو قدرجقله اکتفا قلنـدی وحجدن صکره علیه الصلات والسلام افندمزی زیارت افضل طاعتدر زیرا (من حج البیت ولم یزرنی فقد جفانی) یعنی هر کیمکی حجی ادا ایتدکدن صکره بنی زیارت ایتمزایسه بکا جفا ایتمش اولور بیورلمشدر .

{ مذاهب اربعه‌ایله امام اعظمك تاریخ ظهوری }
{ وترجمهٔ حالی }

ذکر اولنان عملرده صاحب مذهب ومقتدامز امام اعظم ابو حنیفه‌در وعملدن بحث ایدن اشبو علم فقهك مأخذی (قرأن کریم) و (سنت رسول) و (اجماع امت) و (قیاس فقها) دریعنی جمیع مسائل شرعیه وقواعد دینیـه بو درت دلیل ایله ثابتدر وبونلرك الك قویسی قرأن کریم ایله سنت رسـولدر لکن اکثرسی ظنی الدلاله اولدیغی اجلدن محل اجتهاددر یعنی آیت وحدیثلری بعضیسنك طوغریدن طوغری یه برحکم و برمعنـایه دلالت ظـاهره‌سی صورت قطعیه‌ده

اوله‌مدیغنـدن ذکری اتی امامل بیننـده بعض مرتبه
اختلاف واقع اولمشدر انك ایچون قرآن کریم وحدیث
شریفـدن حکم چیقارمقلغـه لازم اولان علومده ماهر
واحکام شرعیه‌یی استنبـاط و استخراجه قادر بر مجتهد
بولوب اندن اخذ وانك مذهبنه ذاهب اولمق لازمدر
و مذاهب صحیحه (ابوحنیفه وامام مالك وامام شـافعی
واحمد بن حنبل وسفیان ثوری وداود طائی) مذهبلری
ایسه‌ده ایکی صکره کیلرك اتباعی قالمیوب شمدیکی حالده
ملت اسـلامیه اولکی درت مذهب اوزره بولنمشـلردر
ودردی دخی حقـدر واعتقادده جملـه‌سی بردر انجق
عملده اختلافلری واردر وبونلرك ایچنده مذهب حنفیه
احق واولادر زیرا ابوحنیفه نعمـان بن ثابت رضی الله
عنـه حضرتلری بین الائمه کتاب وسنته جمله‌سـندن
زیاده اعلم وجودت قریحه وعلم احکامده صحت رأی ایله
ممتازدر حضرت امام هجرتك سـکسانجی سنه‌سـنده
تولد ایدوب پدرلرینی بعضیلر ابنـاء فارسدن وبعضـیلر
دخی ابنای عربدندر دیدیلر امامك پدری وفات ایلدکده
والده‌سـنی جعفر صادق رضی الله عنه تزوج بیوردیلر
ابو حنیفـه صغیر ایدی جعفر صـادق رضی الله عنه

حجرلرنده (حجر بر ادمك ضبطنده وامر قوماندهسی التنده اولمقدر) تربیه اولدی واندن اخذ علوم ایلدیلر دولت عباسیه پادشاهلرندن منصور زماننده کندیسنه قاضیلق تکلیف اولندی قبول ایتمدیکی ایچون حبس ایتدیلر وکونده چیقاروب اون قامچی ووررلر ینه حبس ایتدرلردی نهایت مشقته طیانهمیوب متأثراً وفات ایتدی حین وفاتلرنده سنلری یتمش یاشنده اولوب تاریخ وفاتلری دخی هجرتك یوز اللنجی سنهسندهدر فقط بو قاضیلق کیفیتی سبب ظاهریسی اولوب سبب حقیقیسی زید بن علینك ومشاهیر اولیاء اللهدن فضیل بن عیاض نصرتی ایچون ویردکاری فتوادر وابراهیم بن ادهم وبشر حافی وداود طائی قدس سرهم حضراتیله ملاقی اولمشلردر وانلرك استاذلریدر وامام حضرتلرینك استاذلری (حماد)در وبك چوق شاکرلری واردر مشهورلری امام ابی یوسف وامام محمد بن حسن وامام زفر وحسن ابن زیاد وعافیة بن یزید الکوفی واسد بن عمر وعلی بن سهمیدر . رحمة الله علیهم اجمعین .

(تم طبعه ثانیا)

{ فهرس الكتاب }

صحیفه

صحيفه

صحیفه

Istanbul, Turkey. Dârüşşafaka
'Ilm-i hal-i kebir